

Hogeschool Helicon

Jaarverslag 2010

overtuigend – onderzoekend – onderscheidend

Socrateslaan 22a,
3707 GL Zeist
t: (+31) (0)30 693 79 00
f: (+31) (0)30 691 14 40
e: secretariaat@hhelicon.nl
i: www.hogeschoolhelicon.nl

Inhoud

Voorwoord door de voorzitter van het CvB	pag.	3
Hoofdstuk 1		
Doelstelling van de organisatie	pag.	4
Hoofdstuk 2		
Interne organisatie		
- College van Bestuur	pag.	5
- Raad van Toezicht	pag.	7
- Medezeggenschapsraad	pag.	8
- Branchecode Governance	pag.	10
- Personeel en organisatie	pag.	10
Hoofdstuk 3		
Kernactiviteiten:		
- Lerarenopleiding basisonderwijs vrijescholen	pag.	18
• Bacheloropleiding BA	pag.	18
• Masteropleiding MA	pag.	23
• Nascholing	pag.	24
- Opleiding docent dans/euritmie BA	pag.	26
- Opleiding docent muziek BA	pag.	31
- Studentengegevens	pag.	36
Hoofdstuk 4		
Voorzieningen		
- OMC	pag.	38
- ICT	pag.	39
Hoofdstuk 5		
Financiën		
- Financiële ontwikkelingen	pag.	41
- Begroting 2011	pag.	43
Jaarrekening	pag.	44
- Balans per 31 december 2010	pag.	45
- Staat van baten en lasten over 2010	pag.	46
- Kasstroomoverzicht 2010	pag.	47
- Toelichting behorende tot de jaarrekening	pag.	48
- Grondslagen van waardering en bepaling resultaat	pag.	48
- Toelichting op de afzonderlijke posten van de balans	pag.	52
- Financiële instrumenten	pag.	57
- Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa	pag.	57
- Toelichting op de afzonderlijke posten van de staat van baten en lasten	pag.	58
- Honoraria van de accountant	pag.	60
- Overzicht bezoldiging CvB/RvT	pag.	61

Overige gegevens

-	Resultaatbestemming	pag.	62
-	Accountantsverklaring	pag.	62
*	Colofon	pag.	64

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag over 2010 van Hogeschool Helicon. Hogeschool Helicon verzorgt drie opleidingen: de Pabo in Zeist en de opleidingen Docent dans en Docent muziek in Den Haag.

Op het vlak van Raad van Toezicht en College van Bestuur hebben zich in het verslagjaar belangrijke wijzigingen voltrokken: de Raad van Toezicht is uitgebreid en binnen het College van Bestuur is per 1 oktober een op interimbasis aangetrokken voorzitter aangesteld. Met deze wijzigingen is een einde gekomen aan een periode van interne onrust en is een uitgangspositie gecreëerd die het mogelijk maakt om de blik te richten op de toekomst van de hogeschool.

In het vorige jaarverslag werd reeds gesteld dat 'de dalende studentenaantallen en de daaraan gekoppelde bekostiging zorgelijk stemmen'. Het bestuurlijk handelen was echter nog steeds gericht op instandhouding van de hogeschool als zelfstandige organisatie. In het laatste kwartaal van het verslagjaar is een begin gemaakt met het onderzoeken van mogelijkheden om de continuïteit van Hogeschool Helicon zowel inhoudelijk als zakelijk veilig te stellen. Er is daartoe een proces gestart waarin verschillende ontwikkelingsrichtingen zijn onderzocht en waarbij zowel interne geledingen als externe stakeholders zijn betrokken.

Een resultaat van dit proces is dat het huidige College van Bestuur van mening is, dat het zelfstandig voortbestaan van Hogeschool Helicon niet langer uitgangspunt en doelstelling moet zijn van het bestuurlijk handelen. Het uiteindelijke doel dient te zijn dat de continuïteit van de hogeschool, zowel inhoudelijk als zakelijk, voor de lange termijn gewaarborgd blijft. Vanuit die visie is het College van Bestuur ervan overtuigd dat Hogeschool Helicon zich beter kan aansluiten bij een andere hogeschool, waarbij de eigen identiteit van de school en haar opleidingen gewaarborgd dienen te blijven. Een zelfstandig voortbestaan van Helicon is voor de langere termijn om meerdere redenen niet wenselijk. Allereerst is de omvang (circa 250 studenten) hiervoor te gering. Daarbij komt dat in het verslagjaar voor het derde opeenvolgende jaar een negatief financieel resultaat is geboekt, hetgeen tot een verdere daling van het vermogen heeft geleid.

Bovenstaande laat onverlet dat er goed onderwijs wordt gegeven en dat de identiteit van Hogeschool Helicon (docenten opleiden vanuit het antroposofisch mensbeeld) een relevantie heeft waar maatschappelijk vraag naar is.

In het bovenvermelde onderzoeksproces is met een groot aantal partijen gesproken over mogelijkheden tot samenwerking. Medio 2011 is de stand van zaken zodanig dat wordt onderzocht of Hogeschool Helicon zich integraal kan aansluiten bij Hogeschool Leiden. Het College van Bestuur is van mening dat binnen Hogeschool Leiden de voorwaarden aanwezig zijn die kunnen leiden tot continuïteit op zowel het zakelijke als het inhoudelijke vlak, onder meer doordat er binnen Hogeschool Leiden reeds een succesvolle opleiding op antroposofische basis (kunstzinnige therapie) bestaat. Aansluiting hierbij van de drie opleidingen van Hogeschool Helicon zou een even praktische als vanzelfsprekende stap zijn.

In de tweede helft van 2011 zal definitief duidelijk worden hoe de verdere koers van Hogeschool Helicon eruit zal zien. Het College van Bestuur realiseert zich dat met de ingezette koers, waarbij een zelfstandig voortbestaan van de hogeschool geen noodzakelijke voorwaarde is, er sprake is van een trendbreuk, en is alle interne en externe betrokkenen erkentelijk voor de constructiviteit waarmee in het proces wordt geparticipeerd.

Bas Holvast, voorzitter College van Bestuur

Hoofdstuk 1

DOELSTELLING VAN DE ORGANISATIE

Algemeen

De Stichting Hogeschool Helicon is gevestigd te Zeist. De Stichting bestaat uit de faculteit Hoger Pedagogisch Onderwijs, waaronder de volgende opleidingen vallen:

- Faculteit Onderwijs (Zeist)	Lerarenopleiding basisonderwijs vrijescholen
- Faculteit Kunstvakonderwijs (Den Haag)	Opleiding docent dans/euritmie
	Opleiding docent muziek

Doelstelling vanuit het Statuut van Hogeschool Helicon 1998

1. het bevorderen en instandhouden van een Hogeschool vanuit antroposofie, in het bijzonder gericht op het oprichten en exploiteren van onderwijsactiviteiten voor werkgebieden van de antroposofische beweging. Tot deze activiteiten behoren pro-seminaristische activiteiten, initieel onderwijs, post-initiële opleidingen, nascholing en contractonderwijs, schoolbegeleiding, onderzoek en ontwikkeling. De stichting acht het mede tot haar opgave deze doelstelling te realiseren in samenwerking met vergelijkbare instellingen in het buitenland.

2. De stichting tracht haar doel te bereiken met alle middelen die hiervoor bevorderlijk kunnen zijn, in het bijzonder door het verkrijgen van particuliere, aangewezen en bekostigde instellingen, een en ander in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving, al dan niet door middel van een aparte stichting.

3. De administratieve organisatie van de in artikel 2 lid 2 van het Statuut genoemde instellingen en daarbij behorende onderwijsactiviteiten is zodanig dat geen vermenging optreedt in financieel-economisch opzicht waardoor subsidiegelden worden aangewend voor niet-bekostigde instellingen en de daarbij behorende onderwijsactiviteiten en subsidiegelden die onder verschillende wettelijke kaders moeten worden geadministreerd en verantwoord. Artikel 6 lid 3 is van toepassing.

Stichting Hogeschool Helicon, Onderwijs Vanuit Antroposofie, staat ingeschreven in het Stichtingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken onder nummer 41179301. Bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen staat de stichting geregistreerd onder brinnummer 04CS.

Klokkenluidersreglement

Hogeschool Helicon heeft een klokkenluidersreglement in voorbereiding. Een concepttekst hiervoor zal in 2011 ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Medezeggenschapsraad.

Hoofdstuk 2

INTERNE ORGANISATIE

College van Bestuur (CvB)

Samenstelling

Het College van Bestuur van Hogeschool Helicon bestond per 31 december 2010 uit de volgende leden:

Dhr. S. Holvast	- voorzitter ad interim;
Dhr. R.A.A. Lemmers	- lid zonder actieve bestuurstaak.

Uitgangspunt

Het streven van het CvB is tijdens het verslagjaar gericht geweest op de continuïteit van de hogeschool. Dit streven moet worden gezien in het licht van het feit dat de exploitatie van Helicon voor het derde opeenvolgende jaar een tekort laat zien en dat, bij een zelfstandig voortbestaan, ook de begrotingen voor de komende jaren een tekort tonen.

Het CvB stuurt de organisatie aan vanuit de filosofie dat de drie opleidingen zelfstandig en financieel de onderwijsinhoud en -vormgeving vaststellen. Een tweede uitgangspunt is dat de directeuren integraal eindverantwoordelijk zijn voor de effectiviteit, efficiëntie en kwaliteit van hun eigen opleidingen vanuit het belang van de hogeschool als geheel. In het verslagjaar is geïnvesteerd in het helder neerzetten van de interne verantwoordelijkheden en in de samenwerking tussen de diverse opleidingen. Voor de twee in Den Haag gevestigde opleidingen is één interimdirecteur benoemd.

Het beleid van het CvB heeft zich in 2010 geconcentreerd op de volgende punten:

- 1 Interne organisatie van Hogeschool Helicon;
- 2 Onderzoek naar het al dan niet zelfstandig blijven voortbestaan van Hogeschool Helicon en de gevolgen van de verschillende toekomstscenario's. Waarschijnlijk zal hiertoe medio 2011 een intentieverklaring worden getekend;
- 3 Huisvesting Pabo.

Ad 1

Per 1 oktober 2010 is op interimbasis een nieuwe voorzitter van het CvB aangesteld. Voorts is in het verslagjaar is de Raad van Toezicht uitgebreid. Daarmee kwam een einde aan een periode van interne onrust en werd de basis gelegd voor een nieuwe blik op de toekomst.

Ad 2

'Kan Hogeschool Helicon zelfstandig blijven voortbestaan en, als dat niet zo is, kan de hogeschool dan (al dan niet in onderdelen) elders worden ondergebracht, met behoud van zoveel mogelijk identiteit'. Deze vraag maakte deel uit van de opdracht zoals de Raad van Toezicht die begin oktober 2010 aan het College van Bestuur meegaf.

Tot en met medio 2010 was het beleid gericht op het zelfstandig blijven voortbestaan van Hogeschool Helicon. Zoals vermeld in het verslag over 2009 bleek dit beleid geen sinecure: afnemende aantallen studenten op de Pabo, financiële tekorten, (financiële) ratio's die in negatieve zin afwijken van de benchmarks en een hogeschool die, ondanks de geringe omvang van 250 studenten, aan alle eisen dient te voldoen die aan een zelfstandige hbo-instelling worden gesteld.

Aan de andere kant is Hogeschool Helicon een hogeschool met een drietal prima geaccrediteerde opleidingen die worden verzorgd vanuit een antroposofisch mensbeeld – opleidingen met een eigen identiteit die voorzien in een maatschappelijke behoefte en daarmee bestaansrecht hebben. Het CvB is van mening dat het niet zinvol is om te blijven streven naar zelfstandigheid maar om te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de hogeschool (al dan niet in onderdelen) elders onder te brengen, met zoveel mogelijk behoud van identiteit. Hiermee is antwoord gegeven op de bovenvermelde onderzoeksvraag zoals het College deze door de Raad van Toezicht voorgelegd heeft gekregen.

Deze conclusie is het resultaat van een proces dat het College van Bestuur in het laatste kwartaal van 2010 is gestart, waarin met diverse partijen is gesproken om te bezien of Helicon (al dan niet in onderdelen) elders kan worden ondergebracht. In dit proces hebben zowel intern als extern betrokkenen (stakeholders) geparticipeerd. De ontwikkelingen die zich hierbij voordeden, hebben ertoe geleid dat begin 2011 is besloten om te onderzoeken of Hogeschool Helicon (integraal) aansluiting kan vinden bij Hogeschool Leiden. Deze partner lijkt Hogeschool Helicon te kunnen bieden wat zij onder de huidige omstandigheden nodig heeft: een professionele bedding waarin de eigenheid van hogeschool en opleidingen kan blijven bestaan en er een natuurlijke samenwerking voor de hand ligt tussen de antroposofische opleiding ‘kunstzinnig therapie’ en de drie antroposofische opleidingen van Hogeschool Helicon.

Bij het onderzoek naar het al dan niet zelfstandig voortbestaan van Hogeschool Helicon en de mogelijkheden om bij een andere hogeschool aan te sluiten is een aantal externe partijen betrokken, waaronder:

- het Ministerie van OC&W
- de HBO-raad
- de Vereniging van vrijescholen
- de Bond van euritmisten
- de Antroposofische Vereniging in Nederland
- werkveldcommissies van de drie opleidingen
- de sociale partners in het arbeidsvoorwaardenoverleg
- het Waarborgfonds HBO

In de loop van 2011 zal duidelijk worden of de aansluiting van Hogeschool Helicon bij Hogeschool Leiden daadwerkelijk doorgang zal vinden.

Ad 3

Mede in verband met de hierboven onder *Ad 2* vermelde ontwikkelingen is afgezien van een verhuizing van de Pabo naar Utrecht. Naast het feit dat de geplande verhuizing naar Utrecht een financiële investering zou vergen die de draagkracht van de hogeschool te boven gaat, zal de Pabo, indien de aansluiting bij Hogeschool Leiden doorgaat, op termijn verhuizen naar Leiden.

Marktactiviteiten

Er worden geen marktactiviteiten verricht. Indien hier sprake van zou zijn dan vindt besluitvorming hierover plaats op basis van een beslisdocument waarin onder andere de toets aan de eigen missie van de instelling wordt gedaan.

Vooruitblik naar 2011

Het jaar 2011, dat naar verwachting evenals de drie voorafgaande jaren met een negatief financieel resultaat zal afsluiten, staat in het teken van het onderzoek naar de mogelijkheden om Hogeschool Helicon, met behoud van identiteit, bij een andere hogeschool onder te brengen.

Indien het proces dat hiervoor wordt gegaan tot een positief besluit leidt dan zal de implementatie van alle betrokkenen veel aandacht en inspanning vragen.

Het huidige kabinetsbeleid om in de komende jaren verder te bezuinigen op het hoger onderwijs zal een impact hebben op de exploitatie van Hogeschool Helicon, waardoor de continuïteit van de hogeschool op de langere termijn waarschijnlijk in het geding zal komen. Dit is één van de redenen waarom aansluiting wordt gezocht bij een andere hogeschool, zoals elders in dit verslag wordt vermeld en toegelicht.

Het is de overtuiging en het streven van het CvB dat de unieke toegevoegde waarde die Hogeschool Helicon te bieden heeft ook na aansluiting bij een andere hogeschool in vernieuwde vorm blijft voortbestaan.

Raad van Toezicht (RvT)

Samenstelling en bevoegdheden

De Raad bestond op 31 december 2010 uit drie leden, te weten: de heer mr. J.W.A. Gouweleeuw (voorzitter, lid van de RvT sinds november 2003), de heer drs M.A. Becherer, RC (lid van de RvT sinds september 2009) en de heer J.M.M. Nijnsens (lid van de RvT sinds oktober 2010). De heer Gouweleeuw heeft te kennen gegeven zijn lidmaatschap van de RvT per 1 januari 2011 te beëindigen. Vanuit zijn bevoegdheid als werkgever van de leden van het College van Bestuur (CvB) heeft de RvT ingestemd met het verzoek van de heer C.H. Wissenburg om af te treden als voorzitter van het CvB per 1 januari 2010, alsmede van de heer F.de Leeuw als lid van het CvB eveneens per 1 januari 2010. De heer mr. R.A.A. Lemmers is aangebleven als lid van het CvB.

In verband met de vertrouwensbreuk die in het verslagjaar is ontstaan tussen de beide leden van het CvB, in casu mevrouw Nobels (voorzitter met ingang van 1 januari 2010) en de heer Lemmers, heeft de RvT uiteindelijk ingestemd met het verzoek van de heer Lemmers om medio april van dit jaar te mogen terugtreden als actief lid van het CvB, zodat het CvB hierna feitelijk nog bestond uit mevrouw Nobels.

In zijn vergadering van 16 augustus heeft de RvT vanuit zijn toezichthoudende verantwoordelijkheid, na ampel beraad en zorgvuldige consultaties van verschillende belanghebbenden, helaas moeten besluiten om de op 1 december 2009 aangegane arbeidsoverkomst met mevrouw Nobels als voorzitter van het CvB te gaan beëindigen. Per 1 februari 2011 is de arbeidsovereenkomst met mevrouw Nobels definitief ontbonden.

Om de bestuurlijke voortgang van de hogeschool te garanderen heeft de RvT de heer Lemmers verzocht om tijdelijk het bestuur weer op zich te nemen en wel per 23 augustus 2010.

In goed vooroverleg met de meest betrokken partijen heeft de RvT vervolgens de heer drs. S.Holvast per 1 oktober benoemd tot bestuurder ad interim van de hogeschool, en is de heer Lemmers weer teruggetreden als actief bestuurder.

Naast het zorg dragen voor de continuïteit van de hogeschool op bestuurlijk niveau is de belangrijkste opdracht van het CvB het, in goed overleg met alle betrokken partijen, doen van een beslissend onderzoek naar de vraag of Hogeschool Helicon zelfstandig kan voortbestaan en, indien zulks niet mogelijk zou blijken, het onderzoeken van alternatieven, met inbegrip van een eventuele opsplitsing van de hogeschool. Dit dan zoveel als mogelijk is met behoud van de antroposofische identiteit. Een essentiële voorwaarde is hierbij een substantiële toename van het aantal bekostigde studenten. Bij dit alles is het naar de mening van de RvT van het grootse belang dat het prachtige en waardevolle vrijeschoolonderwijs blijft bestaan voor deze generatie en vele generaties die hierop volgen.

Mr. J.W.A. Gouweleeuw (29 november 1945) geniet sinds 2002 van zijn pensioen. Gedurende het verslagjaar vervulde hij een aantal bestuursfuncties in de zorg- en welzijnssector en deed hij vrijwilligerswerk bij o.a. Slachtofferhulp en in de humanistische dienstverlening.

Drs. M.A. Becherer, RC, (15 oktober 1958) is zelfstandig ondernemer met een eigen adviesbureau (Becherer Interim Management en Organisatieadvies).

Relevante nevenactiviteiten:

- Lid Raad van Toezicht en lid Auditcommissie OSG Piter Jesses (Leeuwarden)
- Lid Adviesraad HEC/ROI Noord-Nederland
- Lid Raad van Toezicht Stichting Verzorgd Wonen SHBB (Borger-Odoorn)
- Voorzitter Stichting Noordelijk Internationaal Concours Hippique Assen (sinds 2003)
- Voorzitter Stichting Dorpshuis Drouwen, Bronneger en Bronnegerveen (sinds 2000).

De heer J.M.M. Nijnens (30 januari 1957) is algemeen directeur van Weleda Nederland NV en Voorzitter Raad van Bestuur van Weleda België NV.

Relevante nevenactiviteiten:

- Vice voorzitter Raad van Toezicht van de Raphaëlstichting

Per 21 januari 2011 is inmiddels ook de heer C. Lam (9 maart 1944) tot de Raad van Toezicht toegetreden. Daarmee heeft de Raad zijn statutaire minimale bezetting van drie leden bereikt. De heer Lam is tevens bestuurslid van de Antroposofische Vereniging in Nederland (AViN).

Onafhankelijkheid

De statuten van Hogeschool Helicon bepalen dat de functie van lid van de Raad van Toezicht is voorbehouden aan personen die hun functie van toezichthouder onafhankelijk kunnen uitoefenen. Voor de zittende leden van de RvT geldt, dat zij vanuit hun persoonlijke achtergronden in volkomen onafhankelijkheid functioneren.

Afzonderlijke commissies

De Raad van Toezicht bespreekt alle onderwerpen die vallen onder zijn aandachtsgebieden in de volledige bestaande samenstelling. Er bestaan geen afzonderlijke commissies.

Remuneratie

De functie van een lid van de Raad van Toezicht is een onbezoldigde functie. Onkosten, waaronder reiskosten, worden op dezelfde wijze en naar hetzelfde niveau vergoed als geldt voor medewerkers van de Hogeschool, tenzij schriftelijk anders is overeengekomen. Ter aanvulling op deze bepaling uit de statuten van de Hogeschool is in de vergadering van Raad van Toezicht en College van Bestuur van 16 december 2009 vastgesteld dat de leden van de RvT jaarlijks een onkostenvergoeding verstrekt krijgen van € 4.500,00, welke in twee gedeelten betaalbaar wordt gesteld. In het verslagjaar hebben de leden van de RvT volgens deze afspraak een onkostenvergoeding uitbetaald gekregen. Voor het in 2010 toegetreden lid heeft betaling naar rato plaatsgevonden.

Medezeggenschapsraad (MR)

De Medezeggenschapsraad is het overlegorgaan voor medezeggenschap van vertegenwoordigers van de medewerkers en de studenten van alle afdelingen/faculteiten van de hogeschool. De raad vervult deze functie door contacten te onderhouden enerzijds met de afzonderlijke geledingen en anderzijds met het College van Bestuur, met directies en met de Raad van Toezicht.

De drie opleidingen die deel uitmaken van Hogeschool Helicon, te weten de Lerarenopleiding basisonderwijs vrijescholen te Zeist (Lbvs), de Opleiding docent muziek te Den Haag (Odm) en de Opleiding docent dans/euritmie te Den Haag (Odd/e) kennen geen afzonderlijke deelraden. De medezeggenschapsraad functioneert dus zowel op centraal niveau als overlegorgaan, als ook op afdelingsniveau.

Samenstelling

Op 1 januari 2010 bestond de MR uit 2 studenten en 4 medewerkers van Hogeschool Helicon. Op 31 december 2010 was de MR samengesteld uit 2 studenten en 5 medewerkers van Hogeschool Helicon.

Uitgangspunten

De MR neemt zijn rol als enige interne toezichthouder en als beleidsadviseur vanuit studenten en personeel serieus en ziet het als belangrijkste taak de belangen van studenten en medewerkers op beleidsniveau – zowel centraal als per afdeling– te behartigen, en zo bij te dragen aan een goed hogeschoolbeleid. De MR spant zich in om zo goed mogelijk op de hoogte te zijn van het gevoerde beleid en de beleidsontwikkelingen binnen de hogeschool en bijvert zich een goed contact te onderhouden met het CvB. Om zijn functie goed te kunnen uitoefenen is het van groot belang dat het CvB de Raad in kennis stelt van zijn beleid of tijdens beleidsvorming tijdig om advies vraagt.

Advisering en instemming inzake lopend beleid

De MR heeft adviezen uitgebracht, c.q. instemming verleend, ten aanzien van het jaarverslag en de begroting over het jaar 2009.

Hogeschoolbeleid

In 2009 heeft de MR zich genoodzaakt gezien haar zorg kenbaar te maken over het beleidsvoerend vermogen van het bestuur en de uitvoering ervan in de hogeschool. In 2010 bleek de zorg gefundeerd. Na het aantreden van een nieuwe voorzitter van het college van bestuur is de hogeschool getuige geweest van een ernstige bestuurscrisis welke onrust heeft gebracht in de organisatie en de hogeschool risico's heeft opgeleverd. De MR heeft in dit proces nauwelijks een actieve rol van betekenis kunnen spelen.

Door de situatie op bestuursniveau werd duidelijk dat op dat moment niet door alle medewerkers de MR vanzelfsprekend als spreekbuis ervaren werd, in contacten met het bestuur. In het vervolg van dit proces heeft de MR er werk van gemaakt om deze verstandhouding te verbeteren en waar nodig te intensiveren. Dit heeft tot gevolg gehad dat er vanuit de locatie Den Haag een tweede medewerker is toegetreden tot de MR.

De MR heeft er bij het CvB op aangedrongen lokaal invulling te geven aan het beleid ten aanzien van het Convenant Leraarschap, en helderheid te bieden ten aanzien van de omgang met de branchecode governance.

De MR is betrokken bij de contacten die Hogeschool Helicon onderhoudt met de vakbonden, en draagt bij aan de CAO-besprekingen en de invulling van de decentrale arbeidsvoorwaarden.

De MR heeft zich in dit jaar speciaal verdiept in de regelgeving en de wensen rondom de thematiek Studie en handicap.

Landelijke Vereniging

In het verslagjaar heeft de MR zich aangemeld als lid van de hernieuwd opgerichte landelijke vereniging van medezeggenschapsraden van hogescholen in Nederland, en ook de vergaderingen van deze vereniging, welke tweemaal per jaar plaatsvinden, bijgewoond.

De MR heeft zich gebogen over haar eigen organisatie, het MR-reglement, en zich verdiept in de positionering van de MR in de hogeschoolorganisatie in het licht van recente ontwikkelingen: de wet WHW, en de branchecode governance hogescholen. Dit dient nog concreet zijn beslag te krijgen in de hogeschool, aansluitend op een vernieuwing van het bestuursreglement. Dit proces van vernieuwing is op bestuursniveau gestagneerd.

Hoewel het aantal studenten hetzelfde gebleven is, is de bezetting van de stoelen ten behoeve van de studentengeleding binnen de Raad wel vernieuwd.

Branchecode governance

In 2006 hebben de HBO-instellingen afspraken gemaakt over goed bestuur, toezicht en verantwoording. Deze afspraken zijn vastgelegd in de zogenaamde Branchcode Governance voor het HBO. In de Branchcode zijn zowel de principes, dat wil zeggen de algemeen geaccepteerde en breed gedragen opvattingen over bestuur en toezicht, geformuleerd, als de uitwerkingen hiervan. Bij de uitwerking hebben de individuele instellingen de mogelijkheid hun eigen invulling te geven aan de beschreven principes.

Hogeschool Helicon onderschrijft de Branchecode Governance voor het HBO, en tracht als goed werkgever en verantwoord bestuurder haar organisatorische processen alsook de structuren van verantwoordelijkheid en verantwoording te regelen.

In het Jaarverslag 2009 stond vermeld dat in 2010 een geheel gereviseerd en aan de Code aangepast bestuursreglement zou worden opgesteld. Door omstandigheden is hier geen nadere invulling aan gegeven. De toekomstige ontwikkelingen zullen uitwijzen hoe dit onderwerp verder dient te worden uitgewerkt.

Personeel en Organisatie: beleid – plannen en uitvoering

Hogeschool Helicon heeft zich in het verslagjaar geconfronteerd gezien met de consequenties van een ontwikkeling die zich reeds een aantal jaren voordoet. Dalende studentenvolumes zijn het gevolg van het beeld dat bestaat over het beroep van leraar, onduidelijkheid over de toekomstige ontwikkelingen binnen het onderwijs en de zware werkdruk waar de beroepspopulatie mee te maken heeft.

Teruglopende studentenaantallen resulteren bij de huidige bekostigingssystematiek in een beperking van inkomsten voor de hogeschool twee jaar nadat de daling is ingezet. De studentenpopulatie van de Pabo is in een aantal jaren gehalveerd. Het is duidelijk dat deze ontwikkeling grote gevolgen heeft voor de hogeschool als geheel. In haar aanvalsplan "Alle hens aan dek" heeft de directeur van de Pabo een aantal actielijnen uitgezet om de ontstane trend om te buigen. Het aantal aanmeldingen voor de Pabo heeft in 2010 inderdaad weer een lichte stijging laten zien, maar of dat een blijvende toename is moet worden afgewacht.

Aangezien de personele kosten zorgen voor de grootste druk op de opleidingsbegroting is ook getracht om met een strak formatiebeleid de totale personeelsomvang terug te brengen. Door uiterst behoudend vacatures als gevolg van pensionering opnieuw in te vullen dan wel door te werken aan een interne herverdeling van taken en verantwoordelijkheden kon een reductie in de personeelsformatie van de Pabo met ruim 1,0 fte worden bereikt. Voor 2011 zal worden onderzocht hoe verdere bezuinigingen kunnen worden bewerkstelligd zonder dat de kwaliteit van het onderwijs en de administratieve ondersteuning daarvan wordt aangetast.

Binnen de vestiging in Den Haag is in de afgelopen jaren zeer conservatief met de formatieomvang omgegaan. Om niet het gevaar te lopen dat medewerkers door al te grote werkdruk aan de grenzen van hun werkvermogen raken, is tot een geringe uitbreiding van de formatie overgegaan, waardoor zowel de Eurytmie Academie als de Opleiding docent muziek hun formaties op orde hebben. Er worden

voor het jaar 2011 wel vacatures voorzien, maar die zullen voornamelijk ontstaan door de pensionering van medewerkers.

Levensfasebewust personeelsbeleid

Zowel onderwijsgevend als algemeen ondersteunend personeel is in hoge mate verbonden met de idealen van de hogeschool en dit leidt tot zeer langdurige arbeidsrelaties. Het verloop binnen de drie opleidingen is klein, en de personele bezetting uiterst stabiel. Deze stabiliteit garandeert een sterke continuïteit in onderwijsontwikkeling, beleidsvorming en -uitvoering. Daar staat tegenover dat het medewerkersbestand collectief veroudert. De tabellen op de navolgende pagina's illustreren de tendens van vergrijzing en ontgroening, die hogeschoolbreed zichtbaar is. Het is duidelijk dat deze ontwikkelingen vragen om een adequaat antwoord, om te voorkomen dat een sterke uitstroom op termijn consequenties zal hebben voor de continuïteit van onderwijsinhoud en -kwaliteit.

Hogeschool Helicon besteedt gericht aandacht aan de eisen die het werken bij een hogeschool stelt aan medewerkers binnen de verschillende leeftijdscategorieën, waarbij met name wordt gekeken naar de wensen en behoeftes van de ouder wordende medewerker. In het jaar 2010 heeft de Pabo op basis van deze visie gebruik gemaakt van de stimuleringsregeling "Duurzaam vitaal werken" van Zestor, het opleidingsfonds voor het HBO. Er heeft een workshop over Loopbaanbezinning plaatsgevonden met medewerking van de Algemene Vereniging van Schoolleiders. De cursus zal in 2011 worden afgerond met een gesprek over de invulling en uitvoering van de gesprekscyclus. Op die manier hoopt de hogeschool verder te kunnen werken aan de ontwikkeling van haar medewerkers.

Ontwikkeling medewerkers

Hogeschool Helicon is zich bewust van het feit dat een organisatie wel vaart bij de ontwikkeling van haar medewerkers. Immers, wie groeit in de eigen mogelijkheden en zich professioneel ontwikkelt, zal ook bijdragen aan de ontwikkeling van de organisatie.

Zo nemen twee medewerkers van de Pabo deel aan de eigen Masteropleiding. Inmiddels hebben beiden de eerste vier modules afgerond en zijn zij begonnen aan de dissertatiefase. Eén medewerker van de Pabo heeft sinds 2006 deelgenomen aan de regeling "Promoveren in het HBO". Het hieraan verbonden subsidietraject is in 2010 afgerond. De daadwerkelijke promotie zal in de loop van 2011 plaatsvinden. Tenslotte heeft een medewerker van de Pabo met succes een opleidingstraject gevolgd in het kader van de door Zestor, opleidingsfonds voor hbo-instellingen, geïnitieerde stimuleringsregeling "500 POP". Ook binnen de opleidingen van de vestiging in Den Haag wordt de ontwikkeling van medewerkers door middel van deelname aan opleidingstrajecten actief gestimuleerd en ondersteund. Drie medewerkers van de Opleiding docent dans/euritmie hebben een externe masteropleiding gevolgd.

Met deze ontwikkeltrajecten werkt Hogeschool Helicon gericht aan verbetering van de kwaliteit van de verschillende opleidingen en nascholingsactiviteiten.

Functioneren en beoordelen

Hogeschool Helicon heeft in 2010 de jaarlijkse functioneringsgesprekken met haar medewerkers gevoerd. De gesprekscyclus is erop gericht het gesprek tussen werknemers en leidinggevenden met betrekking tot kwaliteit in het werk, persoonlijke ontwikkeling en zorg voor individuele wensen in stand te houden. Met name als gevolg van langdurige ziekte bij medewerkers heeft een deel van de gesprekken (12 %) niet kunnen plaatsvinden.

Het bestaande interne reglement functioneren en beoordelen vraagt om aanpassing. Een nieuw beoordelingsstelsel is in ontwikkeling. Hogeschoolbreed wordt gezocht naar een methodiek die aansluit bij de visie van de hogeschool en de behoefte van de medewerkers aan een periodieke terugkoppeling over het individuele functioneren. In afwachting van de formele vaststelling van de beoordelingsregeling door het College van bestuur ontvangen de medewerkers de jaarlijkse salarisverhoging in overeenstemming met de daarvoor in de CAO-hbo vastgestelde percentages.

Jubilea

In 2010 was één medewerkster 25 jaar in dienst bij de Pabo. Eén medewerker van de Pabo ontving een gratificatie wegens zijn 40-jarig ambtsjubileum, en één medewerkster was tijdens het verslagjaar 25 jaar werkzaam in het onderwijs. Wij feliciteren onze jubilarissen met het bereiken van deze mijlpalen.

Overlijden

Het verslagjaar werd overschaduwd door het overlijden van Gerard Copijn. Gerard was werkzaam als docent biologie bij de Pabo. Hij was een man met grote levenskracht en veel levenswijsheid. Een ingrijpende operatie was het begin van een steeds slechter wordende gezondheid. Gerard is 62 jaar geworden.

Salarismix

Op 17 november 2008 is door de sociale partners in het onderwijs en de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap het Definitief akkoord Convenant LeerKracht van Nederland voor de Sector Hoger Beroepsonderwijs tot stand gekomen. Van 2009 tot en met 2012 stelt de minister jaarlijks gelden beschikbaar (voor Hogeschool Helicon is een bedrag vastgesteld van € 41.600) om door middel van schaalverhoging het beroep van docent aantrekkelijker te maken. In dit verband zijn tussen het Ministerie, de vertegenwoordigende sociale partners en Hogeschool Helicon afspraken gemaakt over de besteding van de vanuit het plan LeerKracht beschikbaar gestelde gelden. Geconstateerd moet worden dat in 2010 slechts in zeer beperkte mate van deze regeling gebruik is gemaakt en dat het budget nog niet uitputtend is ingezet. In het verslagjaar is er één docent opgewaardeerd van schaal 10 naar schaal 11 (0,5 fte). In het arbeidsvoorwaardenoverleg van december 2010 is hierover met de sociale partners van gedachten gewisseld. De situatie van de Hogeschool vraagt om een zorgvuldige bestudering van de consequenties zoals deze uit de toepassing van de afspraken uit het Convenant voortvloeien.

Decentrale arbeidsvoorwaardenmiddelen (DAM-gelden)

Hogeschool Helicon heeft in 2009 in overleg met de sociale partners een aantal bestedingsmogelijkheden voor de decentrale arbeidsvoorwaardenmiddelen geïnventariseerd. Tot een definitieve keuze en besteding van de gereserveerde gelden is het in 2009 noch in 2010 gekomen. In 2011 zal het College van Bestuur een bestedingsdoel voor de decentrale middelen vaststellen, in overeenstemming met hoofdstuk K van de CAO-hbo en in aansluiting op de algemene situatie. De voor 2009 en 2010 gereserveerde middelen zullen aan de totaal gelden voor 2011 worden toegevoegd.

Gezondheidsbeleid

Vanuit het algemene menskundige beeld dat de basis is van de opleidingsfilosofie van Hogeschool Helicon wordt ook invulling gegeven aan een personeelsbeleid dat, naast de ontwikkeling van het personeel ter ondersteuning van het primaire proces, is gericht op gezondheid en welzijn van de medewerkers. Eén medewerker heeft in het verslagjaar gebruik gemaakt van het fietsplan van Helicon. Eveneens vanuit de wens om als organisatie bij te dragen aan de gezondheid van de werknemers en een gezond omgevingsbewustzijn te stimuleren is in het najaar van 2009 een onderzoek gedaan naar de wenselijkheid van het gebruik van biologische producten in de keuken van de Zeister vestiging van de hogeschool. De brede, positieve respons heeft ertoe geleid dat in 2010 is overgestapt op de verkoop van volledig biologische soep. Het ligt in de bedoeling om het gebruik van biologische producten op grotere schaal te gaan toepassen.

Reiskostenregeling

Hogeschool Helicon hanteert voor haar medewerkers een regeling waarbij per gereisde kilometer (woon- / werkverkeer en dienstreizen) een bedrag van €0,19 wordt vergoed. Wanneer wordt gereisd per openbaar vervoer, vindt tegen overlegging van een vervoersbewijs volledige vergoeding van het daarvoor betaalde bedrag plaats.

Voor vergoeding van kosten van het woon-/werkverkeer wordt uitgegaan van een minimum afstand van 10 kilometer. Voor het overige gelden er geen beperkingen voor de reiskostenregeling. De hogeschool verplicht haar medewerkers niet om te verhuizen, en wenst om die reden geen maximum te verbinden aan haar reiskostenregeling in termen van afstand en tijdsduur.

Hogeschoolbreed is tijdens het verslagjaar een totaalbedrag van €48.695,35 uitbetaald voor woon-/werkverkeer en €50.245,26 voor dienstreizen.

Hogeschool Helicon beschikt niet over een openbaar vervoer plan.

Ziekteverzuim

Onder ziekteverzuim wordt verstaan het ziekteverlof van medewerkers met een arbeidsovereenkomst (voor bepaalde c.q. onbepaalde tijd) over het aantal werkbare uren.

In 2010 is er binnen de hogeschool sprake geweest van een groot aantal langdurig zieke collega's. Vanwege de zeer beperkte omvang van het totale aantal medewerkers betekent dit een onevenredig grote toename van het verzuimpercentage. Met name voor de vestiging in Zeist vertaalt dit zich in een cijfer dat ver boven het landelijke gemiddelde (totaal 4,3%, onderwijs 6,1%; CBS 2009) ligt.

Wanneer echter het langdurig verzuim buiten beschouwing zou worden gelaten, komt het reguliere, kortdurende verzuim hogeschoolbreed uit op 4,2%, welk percentage ongeveer ligt op de hoogte van het landelijk gemiddelde.

Verzuim in procenten per kwartaal:

Pabo Zeist	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1e kw.	2,93%	10,97%	10,83%	3,35%	5,51%	15,76%
2e kw.	1,86%	6,11%	6,57 %	1,39%	1,51%	14,5%
3e kw.	3,99%	2,70%	6,44 %	1,85%	4,89%	18,16%
4e kw.	7,37%	4,36%	5,54%	3,09%	5,86%	17,10%
gem.	3,97%	6,35%	7,53%	2,46%	4,4%	16,38%
EA Den Haag	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1e kw.	2,92%	3,78%	1,37%	3,00%	1,03%	3,11%
2e kw.	1,68%	0,39%	1,38%	5,07%	1,86%	4,4%
3e kw.	2,99%	0,49%	0,81%	0,95%	2,21%	6,83%
4e kw.	1,81%	2,77%	1,59%	1,04%	2,27%	12,35%
gem.	2,29%	1,79%	1,32%	2,52%	1,67%	6,51%
ODM Den Haag*	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1e kw.						3,66%
2e kw.						3,18%
3e kw.						5,84%
4e kw.						15,1%
gem.						7,36%

* Na de verhuizing van de Opleiding docent muziek naar Den Haag in het laatste kwartaal van 2009 wordt met ingang van 2010 het verzuim van de opleiding apart geregistreerd.

Binnen beide vestigingen wordt ernaar gestreefd het verzuimpercentage zo ver mogelijk terug te dringen. Voor het uitvoeren van een verantwoord arbobeleid werkt de hogeschool samen met arbodiensten in Den Haag en Amersfoort. Arboartsen van de desbetreffende bureaus onderhouden contact met zieke werknemers en begeleiden hen in nauwe samenwerking met de hogeschool bij de herintreding in het arbeidsproces.

Dienstbetrekkingen 2010

Per 31 december 2010 bedroeg het aantal dienstbetrekkingen 75 (2009: 78; 2008: 74; 2007: 74, en 2006: 73), met een totale omvang van 43,44 fte (2009: 45,36; 2008: 43,42; 2007: 41,99; en 2006: 41,37).

Van de 75 medewerkers hadden er 8 (10,67%) een aanstelling voor bepaalde tijd met uitzicht op een vast dienstverband. De totale omvang van deze aanstellingen bedroeg 2,85 fte. Alle overige aan de hogeschool verbonden medewerkers hadden een vast dienstverband.

Hogeschool Helicon kent vanuit haar aanstellingsbeleid geen flexibele arbeidsovereenkomsten of min-/maxcontracten. Eveneens zijn er geen medewerkers die een arbeidsmarkttoelage ontvangen.

De hiernavolgende tabellen geven een overzicht van de aanstellingen per einde kalenderjaar, onderverdeeld naar functiecategorie, voltijd/deeltijd, leeftijd en geslacht, in absolute aantallen en in procenten.

Aanstellingen per 31 december 2010

	Onderwijzend personeel		Management*		Overige functies		Totaal	
	Aantal	Fte	Aantal	Fte	Aantal	Fte	Aantal	Fte
Aanstellingen								
Mannen	13	8,64	5	2,87	11	6,29	29	17,80
Vrouwen	23	10,98	5	3,9	18	11,01	46	25,89
Totaal	36	19,62	10	6,77	29	17,30	75	43,69
Waarvan deeltijdaanstellingen								
Mannen	11	6,64	4	1,87	10	5,29	25	13,80
Vrouwen	21	8,98	2	0,9	16	9,01	39	18,89
Totaal	32	15,62	6	2,77	26	14,30	64	32,69

* In dit verband wordt onder het management verstaan het College van Bestuur (2 leden met een arbeidsovereenkomst), de opleidingsdirecteuren van de Pabo en de Opleiding docent muziek, de locatiedirecteur Den Haag, de twee waarnemend directeuren van de Opleiding docent dans/euritmie, alsmede de twee Opleidingscoördinatoren en de Coördinator Onderwijsontwikkeling van de Lbvs. Drie managementleden (1 vrouw, 2 mannen, totaal 0,92 fte) vervullen tevens docententaken; hun taken zijn naar onderwijs en management opgesplitst, maar voor hun aanstelling zijn zij volledig meegeteld als management.

Leeftijd- en salarisopbouw

	Onderwijzend personeel		Management		Overige functies		Totaal		Totaal (in %)
	M	V	M	V	M	V	M	V	
Leeftijd*									
<25	0	0	0	0	0	1	0	1	1 (1,33)
25-29	0	1	0	0	0	0	0	1	1 (1,33)
30-34	0	2	0	0	0	1	0	3	3 (4,0)
35-39	2	2	0	0	0	0	2	2	4 (5,33)
40-44	0	0	0	0	4	0	4	0	4 (5,33)
45-49	1	4	1	1	2	5	4	10	14 (18,67)
50-54	3	4	2	3	1	2	6	9	15 (20,0)
>55	7	10	2	1	4	9	13	20	33 (44,0)
Totaal	13	23	5	5	11	18	29	46	75 (100)
Gem. lft.	54	51	55	52	49	53	52,6	52,0	52,3
Salaris-Schaal									
-	0	0	0	0	0	1	0	1	1 (1,33)
1-4	0	0	0	0	2	3	2	3	5 (6,67)
5-9	0	1	0	0	4	11	4	12	16 (21,33)
10	0	0	0	0	3	2	3	2	5 (6,67)
11	9	21	0	0	0	0	9	21	30 (40)
12	4	1	2	1	0	0	6	2	8 (10,67)
13	0	0	3	3	2	1	5	4	9 (12)
14-15	0	0	0	1	0	0	0	1	1 (1,33)
Totaal	13	23	5	5	11	18	29	46	75

Schaalindeling naar leeftijd

M	<25	25-34	35-44	45-54	>55	Totaal
1-4	0	0	2	0	0	2
5-9	0	0	0	3	1	4
10-12	0	0	3	5	10	18
13	0	0	1	3	1	5
14-15	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	6	11	12	29

V	<25	25-34	35-44	45-54	>55	Totaal
-	0	0	0	0	1	1
1-4	1	0	0	1	1	3
5-9	0	1	0	5	6	12
10-12	0	3	2	10	10	25
13	0	0	0	2	2	4
14-15	0	0	0	1	0	1
Totaal	1	4	2	19	20	46

Uitkering bij ontslag

Het beleid van de hogeschool is dat er geen uitkeringen bij ontslag worden gedaan; slechts indien hier gegronde redenen voor zijn, kan er van dit beleid, mits gemotiveerd, worden afgeweken. In 2010 is er niet van het bestuursbeleid afgeweken (er zijn geen uitkeringen na ontslag gedaan).

Vertrouwenspersonen

De twee locaties van Hogeschool Helicon hebben beide hun eigen vertrouwenspersoon op wie zowel medewerkers als studenten in voorkomende gevallen een beroep kunnen doen.

Locatie Zeist

De vertrouwenspersoon

Deze functie wordt vervuld door de heer Jaap van de Weg, arts voor psychosomatiek en ontwikkelingsvragen te Zeist, bereikbaar via telefoonnummer 030- 6913681, of via de mail: jvdweg@xs4all.nl

Taakomschrijving

Jaap van de Weg bekleedt deze functie sinds 1998, toen hij door het toenmalige College van Bestuur werd benaderd met de vraag om vertrouwenspersoon te zijn voor de studenten en medewerkers van de Zeister locatie van Hogeschool Helicon. Studenten en medewerkers kunnen bij hem terecht met vragen op alle gebieden: persoonlijke problematiek, studieproblemen, conflicten met docenten en collega's, gezondheidsvragen.

Men kan op eigen initiatief een afspraak maken, dan wel op advies van een mentor of opleidingsmanagement. Een eerste contact kan leiden tot een of meer vervolggesprekken, die tot doel hebben de vraagstelling te verhelderen, een probleemstelling te formuleren, en vervolgens tot een advies te komen, te verwijzen naar een andere hulpverlener, of te bemiddelen naar de opleiding.

Een maal per jaar worden de ervaringen besproken met de studiementoren.

Gesprekken in 2010

In de loop van 2010 heb zijn er 53 gesprekken gevoerd.

Een keer ging het om een conflict tussen een student en de opleiding. Verder om vier medewerkers en 23 studenten. Het gemiddeld aantal gesprekken per persoon was twee. In de meeste gevallen was verheldering van de vraagstelling en het advies voldoende. In een aantal gevallen werd verwezen naar een huisarts of een psychotherapeut.

Verslaglegging

Op 19 februari heeft de jaarlijkse verslaglegging in de mentorengroep plaatsgevonden. Daarbij heeft de vertrouwenspersoon verteld wat hij gedaan heeft en wat hem is opgevallen. Verder is er gesproken over gemeenschappelijke waarnemingen en ervaringen met de studenten en de opleiding.

Vanzelfsprekend is er, mede met het oog op de kleinschaligheid van de organisatie, bij alle rapportages en besprekingen nauwlettend op toegezien dat gegevens in geanonimiseerde vorm werden uitgewisseld, zodat de betrokken personen niet herkenbaar of herleidbaar zijn.

Locatie Den Haag

De vertrouwenspersoon

Mevrouw Lisette Buisman, priester bij de Christengemeenschap, vervult de rol van vertrouwenspersoon voor studenten en medewerkers van de Opleiding docent dans/euritmie en de Opleiding docent muziek. Zij is bereikbaar via telefoonnummer 070-3544703, of per email: lisettebw@gmail.com

Taakomschrijving

Studenten en medewerkers kunnen om psychische en of sociaal-emotionele redenen een beroep doen op de vertrouwenspersoon. Indien nodig zal zij doorverwijzen naar bestaande instanties.

De vertrouwenspersoon heeft geheimhoudingsplicht ten aanzien van de inhoud van de gesprekken.

Men kan op eigen initiatief een afspraak maken of op advies van een mentor.

Eenmaal per jaar of indien nodig eerder evalueert de vertrouwenspersoon haar werkzaamheden en bevindingen met de locatiedirecteur. Voorts stelt zij eenmaal per jaar een jaarverslag op.

Verslag 2010

In 2010 heeft de vertrouwenspersoon 6 gesprekken gevoerd met 4 personen. Het betrof 2 deeltijd en 2 voltijd studenten. In alle gevallen lag de aanleiding van het contact in de communicatie tussen docent/student, en was een luisterend oor, advies en ondersteuning voldoende.

Hoofdstuk 3

KERNACTIVITEITEN

Lerarenopleiding basisonderwijs vrijescholen (Pabo)

Inleiding

De Pabo heeft in 2010 haar studentenaantal licht zien stijgen en hiermee is de ingezette daling van de afgelopen jaren tot stilstand gekomen. Er zijn met het aantreden van een nieuwe PR medewerker verschillende nieuwe acties ontwikkeld en deze werpen klaarblijkelijk hun vruchten af. Vanzelfsprekend heeft de Pabo met genoeg kennis genomen van de toegenomen aanmeldingsaantallen. Of deze ontwikkeling ook in de komende jaren verder zal doorzetten, dient echter nog te worden afgewacht. Daarnaast is er actief gestreefd naar samenwerking op het gebied van nascholing met verschillende organisaties: de Begeleidingsdienst voor vrije scholen, de Iona Stichting en de Vereniging voor vrijescholen. Dit heeft geleid tot uitbreiding van het nascholingsaanbod van de Pabo.

De organisatie van de opleiding

De organisatie heeft zich verder uitgekristalliseerd. De functie van de verschillende organen in de organisatie zijn verhelderd. Hierdoor lopen de (werk)processen effectiever. De kwaliteitszorg en de ontwikkeling van het onderwijs zijn volgens de planning gecontinueerd.

Het gebied van de beleidsontwikkeling heeft vertraging opgelopen door de onrust op bestuurlijk gebied. Met de komst van de interim bestuurder per 1 oktober is rust ontstaan welke noodzakelijk is voor de ontwikkeling van beleid.

Kernactiviteiten en producten

De eerste kernactiviteit van de Pabo bestaat uit het verzorgen van een Bachelor (BA) en een Masteropleiding (MA). De BA richt zich primair op het opleiden van studenten tot startbekwame leraren basisonderwijs, specifiek gericht op het vrijeschoolonderwijs. In Nederland zijn er ruim 95 vestigingen van vrijescholen (primair en voortgezet onderwijs) met ca. 19.000 leerlingen en 1.500 leraren/docenten. In Vlaanderen zijn er ca. 20 Nederlandstalige vestigingen van vrijescholen in het primair en voortgezet onderwijs.

De Bacheloropleiding kent naast de vierjarige dagopleiding een variant die zich richt op iets oudere studenten in de vorm van een vierjarige avondopleiding.

Verder biedt de Pabo ook een Masteropleiding aan onder auspiciën van de Britse University of Plymouth. Omdat deze Master zich richt op het doen van onderzoek door de studenten, beschouwt de Pabo deze Master tevens als een vorm van haar tweede kernactiviteit, namelijk het faciliteren van onderzoek ten behoeve van het vrijeschoolonderwijs. Ook in het lectoraat Geïnspireerd Leren doen de kenniskringleden onderzoek ten dienste van de opleiding en de vrijescholen. Hogeschool Stenden is penvoerder van het Lectoraat. De Pabo faciliteert tevens promoties en Masterstudies van haar medewerkers met onderwerpen die ten gunste komen van de kwaliteitsontwikkeling van het vrijeschoolonderwijs.

De derde kernactiviteit van de Pabo bestaat uit diverse vormen van nascholing en voortgezette opleidingen voor al werkende leraren.

De Bacheloropleiding (BA)

Beleid

De Pabo wil haar studenten opleiden tot leraren die in hun werk het kunstzinnig handelen centraal stellen en voldoen aan de daarvoor noodzakelijke voorwaarden voor wat betreft kennis en vaardigheden. Door reflectie op het eigen handelen, werken zij aan voortdurende en voortgaande professionalisering.

Om dit te waarborgen heeft de opleiding in de afgelopen jaren de acht Heliconbekwaamheden gedefinieerd, waarin de zeven SBL–competenties zijn opgenomen, welke zijn gekoppeld aan de Dublin–descriptor. De verplichte kennisbasis voor rekenen en taal is opgenomen in het curriculum. De Heliconbekwaamheden zijn verbonden met de vier Helicon kernkwaliteiten. Elk van deze kernkwaliteiten kleurt een bepaalde fase van de opleiding.

Studentenwerving

De afgelopen jaren heeft de studentenwerving een vorm gekregen die in 2010 verder is ontwikkeld. In nauwe samenwerking tussen de PR Coördinator en een aantal studenten, die samen de PR–groep vormen, is veel werk verzet om de naam Hogeschool Helicon en de daarbij behorende lerarenopleiding in de markt te zetten.

Bijzondere trajecten

Binnen de vierjarige voltijdopleiding biedt de Pabo de mogelijkheid tot het volgen van bijzondere trajecten. Via een EVC–procedure stelt de opleiding vast of een student hiervoor in aanmerking komt. Er zijn twee vormen mogelijk: verkorte trajecten en een postpropedeutisch dualtraject. Een van de vormen van een verkort traject is het eenjarige traject voor studenten die al een pabodiploma hebben gehaald en zich willen specialiseren in het vrijeschoolonderwijs.

Interne kwaliteitszorg

De opleiding beschikt over een Coördinator kwaliteitszorg die ervoor zorgdraagt dat alle facetten van beleidsontwikkeling worden gevolgd en geëvalueerd. Uitkomsten hiervan worden met de medewerkers die deel uitmaken van de Beleidsgroep vier maal per jaar in een kwaliteitszorgoverleg besproken. Basis hiervoor bestaat uit een Kwaliteitshandboek en de daarvan afgeleide kwaliteitsplannen en –kalenders. De evaluaties vinden grotendeels plaats via gestandaardiseerde enquêtes. Om de curriculumherzieningen goed te kunnen evalueren worden alle curriculumonderdelen door middel van studentevaluaties gevolgd. De uitkomsten van deze evaluaties zijn doorgaans grotendeels positief. Uitkomsten hiervan en aanbevelingen van studenten worden door de Coördinator kwaliteitszorg en de Coördinator onderwijsontwikkeling in overleg met de Opleidingscommissie (OC) gewogen op de noodzaak tot bijstelling van het curriculum.

Zij–instroom

In 2001 is Hogeschool Helicon gestart met het traject zij–instroom, met als doel mensen met een HBO of Universitaire opleiding op te leiden tot leraar basisonderwijs. Met de Interimwet zij–instroom leraren primair en voortgezet onderwijs werd indertijd beoogd het tekort aan leraren op te vangen. In het verslagjaar 2010 zijn er nog 5 personen in opleiding.

Alumni

De lerarenopleiding werkt bewust aan een direct, maar informeel contact met haar afgestudeerden. Via stagebezoeken, cursussen en landelijke studiedagen en –weken zoals de jaarlijks terugkerende Zomercursusweek in Zutphen, vinden ontmoetingen plaats tussen de docenten en hun alumni. Jaarlijks worden oud–studenten uitgenodigd voor een informele bijeenkomst om hun ervaringen en meningen over de opleiding terug te koppelen.

Pedagogische werkgroep

Samenstelling van de groep

De Pedagogische werkgroep is in september 2010 uitgebreid met de nieuwe docent pedagogiek en bestaat sinds september uit vier leden. Alle leden zijn als docent werkzaam in de opleiding, drie van hen als mentor en de voorzitter is tevens lid van het Managementteam en de Beleidsgroep.

Doelstelling van de werkgroep

- Is verantwoordelijk voor het uitwerken van beleidsvoorstellen met betrekking tot:
 - eindkwalificaties (ontwikkeldkader)
 - curriculuminhoud, niveau, actualiteit en samenhang
 - opleidingsconcept en studiebegeleiding
 - formele curriculumeisen
 - toetsbeleid
- Begeleidt eventuele ontwikkelgroepen onderwijsontwikkeling
- Organiseert de pedagogische vergaderingen en interne conferenties

Beleid van de werkgroep

De Pedagogische werkgroep komt één maal in de twee weken bij elkaar. In deze bijeenkomst worden de pedagogische vergaderingen en de interne conferenties voorbereid. Deze bijeenkomsten, waarbij alle vaste docenten zijn uitgenodigd, dienen voor de Pedagogische werkgroep als klankbord en als instrumenten om vernieuwing en verdieping van het curriculum te stimuleren in het college van docenten.

Verder worden de resultaten van de evaluaties van het curriculum besproken en de nodige aanpassingen in het curriculum vastgesteld. Daarbij wordt uitgegaan van

- de evaluaties van studenten (Opleidingscommissie)
- evaluaties en onderzoek door docenten (interne conferenties, pedagogische vergaderingen, mentorenoverleg en vakgroep didactiek)
- uitkomsten van de ontwikkelgroepen die door de Beleidsgroep zijn ingesteld ten bate van curriculumontwikkeling en –verbetering
- het werkveld (Werkveldcommissie en platform van schoolleiders)

Resultaten

Interne conferenties

Aansluitend op de interne conferenties van het vorige jaar stond de eerste interne conferentie van 2010 in het teken van het thema communicatie en feedback. Twee maal is het kwaliteitstuningsmodel *Wege zur Qualität* bestudeerd met als focus of dit model kan bijdragen aan optimalisering van de communicatie tussen de verschillende organen van de organisatie.

Vervolgens is er, teruggrijpend op het thema van vorig jaar en aansluitend bij het plan “Alle hens aan dek” van de opleidingsdirecteur, gewerkt aan het symptomatologisch zicht krijgen op kinderen van deze tijd.

De pedagogische vergaderingen

In de vergaderingen heeft het docententeam van januari tot het einde van het studiejaar 2009/ 2010 steeds een lijn gevolgd waarin het boek *Menskunde en opvoeding* van R Steiner (over pedagogiek en didactiek) verder werd bestudeerd en besproken en één lijn waarin de planeetkwaliteiten die ten grondslag liggen aan het model van *Wege zur Qualität* werden bestudeerd.

Tevens werd elke vergadering ingeleid door een kunstzinnige opmaat, te weten tooneuritmie en zang, gegeven door de betreffende vakdocenten.

Curriculumontwikkeling

- In het kader van het werken aan onderzoeksvaardigheid van de student zijn in de avondopleiding ter voorbereiding op het werkstuk Ritme en ademhaling lessen onderzoeksvaardigheid ingevoerd.
- De vierdejaars studenten hebben in het verslagjaar aan de hand van een nieuw format het onderzoeksplan voor hun afstudeerwerkstuk voorbereid en geformuleerd.
- De veranderingen die moesten plaatsvinden om te voldoen aan de eisen van de kennisbasis voor taal en rekenen zijn verder uitgewerkt. Een en ander heeft geleid tot meer contacturen en zelfstudie uren taal en rekenen in het curriculum.
- De module klassenmanagement in afstudeerfase is geïmplementeerd.
- In het programma van de propedeuse is de kennismaking met de beroepspraktijk eerder in het programma geplaatst en zijn verdere aanbevelingen die voortkomen uit de werkgroepen van “Alle hens aan dek” ingevoerd zoals: een aantal denkvakken meer naar achteren en meer waarnemende activiteiten en psychologie en vrijeschoolleerplan vooraan in het programma.
- Een ontwikkelgroep is begonnen met het uitwerken van de leerlijn onderzoeksvaardigheid door het hele curriculum heen.

Publicaties

Een interne publicatie van het onderzoek van Manjo Joosten naar vertellen in de klas is verschenen.

Op het gebied van toetsen

De fasebeoordeling startbekwaam is verder uitgewerkt en verder geïmplementeerd sinds de start van het studiejaar 2010/2011.

Het Helicon ontwikkelkader is verbeterd, rekening houdend met op- en aanmerkingen van docenten, studenten en Werkveldcommissie, en studiegidsen en studiewijzers zijn aangepast.

De EVC-procedure is bijgesteld en zal met ingang van januari 2011 worden geëffectueerd.

Organisatie

De Pedagogische werkgroep beheert een bedrag van € 2.000,00 voor de interne conferenties en € 200,00 voor de pedagogische vergaderingen. In 2010 is de werkgroep bij de uitvoering van haar activiteiten ruim binnen het budget gebleven.

Governance

Er vindt minimaal vier maal per jaar een kwaliteitsoverleg plaats waarin o.a. de ontwikkelplannen worden geëvalueerd en besproken in zoverre er beleidsmatige vragen zijn.

Toekomstverwachting

De verdere invoering van de kennisbasis zal naar verwachting enige verandering in het curriculum teweegbrengen.

Werkveldcommissie (Wvc)

De Wvc bestaat uit vertegenwoordigers van de vrijescholen, te weten: twee kleuterleid(st)ers, twee onderbouwleraren, twee schoolleiders en drie alumni. Daarnaast is een basisschoolleerkracht lid die werkzaam is buiten het vrijeschoolonderwijs. De vergaderingen worden bijgewoond en voorbereid door drie medewerkers van de Pabo, waaronder de directeur en de coördinator onderwijsontwikkeling.

Interne kwaliteitszorg

Inleiding

De Pabo beschikt over een coördinator kwaliteitszorg die ervoor zorgdraagt dat alle facetten van beleidsontwikkeling worden gevolgd en geëvalueerd. Uitkomsten hiervan worden binnen de Beleidsgroep vier maal per jaar in een kwaliteitszorgoverleg besproken. De kwaliteitszorg is vastgelegd in een kwaliteitshandboek en de daarvan afgeleide evaluatieplannen en -kalenders.

Werkwijze

In 2010 heeft de kwaliteitszorg zich verder ontwikkeld conform de voornemens uit het jaar daarvoor. Het kwaliteitsjaarverslag over het studiejaar 2008-2009 werd gebruikt om de beleidsvoornemens voor het daaropvolgende studiejaar vorm te geven. Er ontstond een nauwere samenwerking met de coördinatoren curriculumontwikkeling en algemeen beleid. Hierdoor heeft de doorgaande lijn in de pdca-cirkel concreet vorm gekregen. De interne evaluatie-instrumenten zijn op bruikbaarheid geëvalueerd en waar nodig verbeterd.

Samenwerking hogeschoolbreed.

Ook in samenwerking met de opleiding Docent dans/euritmie zijn de evaluatie-instrumenten kritisch bekeken en op elkaar afgestemd. Genoemde samenwerking heeft voorts geresulteerd in een gezamenlijke studiedag voor medewerkers van alle opleidingen over verantwoordelijkheid en transparantie in interne besluitvormingsprocessen. Hier werd gewerkt aan de betekenis en consequenties van het begrip vertrouwen in relatie tot het werk als professional.

Studenttevredenheidsonderzoek

De Pabo heeft in 2010 wederom mee gedaan aan de nationale studenten enquête. Hieruit bleek een grote tevredenheid van onze studenten over hun opleiding – bij nagenoeg alle thema's scoorde de opleiding significant hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit beeld komt overeen met de interne evaluaties.

Onderwijscommissie (OC)

Tussen de onderwijscommissie en de afdeling kwaliteitszorg bestaat een nauwe samenwerking. De OC coördineert de mondelinge evaluaties van de curriculumonderdelen en de terugkoppeling daarvan naar docenten. Ook worden het kwaliteitsjaarverslag en -plan besproken in de OC. De resultaten van evaluaties worden hierdoor zichtbaar en bespreekbaar voor de studenten. De OC bestaat uit een vertegenwoordiging uit elke jaargroep. In 2010 zijn diverse onderwerpen aan de orde geweest, onder andere de opzet van minoren, studiepuntenverdeling, interne taakverduidelijking en opzet van evaluatieformulieren.

Er zijn specifieke bijeenkomsten voor alle studenten van elke jaargroep, waarin de OC ruimte krijgt om informatie te delen en te bespreken. De OC heeft direct contact met het Management Team van de opleiding. Hierdoor is er een korte lijn van studenten naar beleid van de opleiding.

Master of Arts in Education (MA)

Karakteristiek van de opleiding

Het Masterprogramma is een universitaire Master die onder auspiciën van de Universiteit van Plymouth (UoP) in Engeland op Hogeschool Helicon wordt aangeboden. Het betreft een EIMP (European Integrated Masters Programme). Het programma heeft 'Professional Development' als doelstelling. De student heeft een werkplek waarin onderzoek gedaan kan worden. Onderzoek doen en werken in een professionele omgeving maakt deze Masteropleiding uniek. De totale studielast is 180 CATS = 120 ECTS, verdeeld over vijf onderzoeken.

De totale opleiding duurt ca. 4 jaar. Deze universitaire Master is een aanvulling op de BA (Bachelor) die de Pabo van Hogeschool Helicon biedt. De UoP levert de blauwdruk van de structuur van de Master, de invulling (modules) is aan Hogeschool Helicon. Het EIMP op Hogeschool Helicon werkt nauw samen met opleidingsinstituten in Zwitserland en Duitsland (IPF Institut für Praxisforschung Solothurn), Wuppertal (SEN), Bochum (Social banking) en Järna in Zweden (Eurythmie).

In het Masterprogramma wordt onderzoek gedaan in de lespraktijk. Deze manier van onderzoek wordt gestructureerd en gekanaliseerd door middel van vijf onderzoeksmethodes (Critical review of a Body of knowledge, Understanding the use of data, Developing practice through a project, Reflection on practice, Making an argument). Aan de hand van deze methodes worden vier onderzoeken geschreven van 5.000 woorden en één afstudeeronderzoek van 10.000 woorden.

De instructie en begeleiding vindt zowel in het Nederlands als in het Engels plaats. In een enkel geval worden tutorials ook in het Duits gegeven.

De MA-titel wordt verleend door de University of Plymouth. De opleiding is toegankelijk voor mensen die in het onderwijs werken en minimaal een afgeronde hbo-opleiding hebben.

Interne organisatiestructuur en personele bezetting

1. Tutor/studentenbegeleider
2. Lecturer/docent
3. Coördinator administratie
4. Coördinator PR
5. Opleidingsdirecteur Pabo Hogeschool Helicon, tevens belast met de eindverantwoordelijkheid van de Masteropleiding
6. Programme Director vanuit de University of Plymouth

Het Masterprogramma kent vier modules, die oorspronkelijk alle gericht waren op "Special educational needs" maar die intussen van toepassing zijn op onderwijs in het algemeen.

Nascholing Pabo

De sector nascholing richt zich op deskundigheidsbevordering van leraren. De doelgroep bestaat primair uit kleuterleid(st)ers, leraren in de onderbouw, middenbouw en bovenbouw van vrijescholen. In 2010 is het aanbod uitgebreid met studiedagen en cursussen gericht op (toekomstige) leidinggevend(en) in de vrijeschool. In 2011 zal dit nog verder worden uitgebreid. Tevens is gestart met de post hbo opleiding Rekencoördinator (zie ook hieronder). Er zijn cursussen/opleidingen met een expliciet leerplan of vormen van begeleiding, waar studenten door het voldoen aan de eindtermen een certificaat of diploma verkrijgen.

Nascholingsactiviteiten in 2010:

2-jarige "Applicatiecursus vrijeschoolpedagogie" voor leraren in het basis- en voortgezet onderwijs. De cursus vindt plaats op de Vrijeschool Den Haag. De cursus bestaat uit twee leergangen van elk 5 modules. De cursus biedt ook de mogelijkheid om afzonderlijke modules volgen. Voor de afzonderlijke modules wordt een bewijs van deelname afgegeven.

2-jarige opleiding "Specialisatie vrijeschoolonderwijs" voor afgestudeerde pabostudenten of bevoegde leraren die werkzaam zijn in een vrijeschool of bereid zijn stage te lopen op een vrijeschool. Deze opleiding is ontwikkeld in samenwerking met een bestuurlijk samenwerkingsverband van vrijescholen in de regio Zuidoost Nederland. De opleiding wordt in de eigen regio gegeven op een van de aangesloten scholen. In het studiejaar 2010-2011 is dat de Vrije School Christophorus in Roermond

2-jarige opleiding "Handwerken in de vrijeschool"

De opleiding is bedoeld voor:

- vakdocenten handwerken in de onderbouw van vrijescholen
- klassenleraren die het vak handwerken geven
- ouders die op de een of andere manier bij de handwerklessen betrokken zijn
- leraren en vakdocenten uit het reguliere onderwijs.

Post hbo opleiding Rekencoördinator, in 2010 geaccrediteerd, wordt aangeboden in samenwerking met de Vereniging van vrijescholen. De opleiding heeft als doel leraren te scholen voor de taak van rekencoördinator, zowel vakinhoudelijk, vakdidactisch en communicatief als beleidsmatig.

Cursus oriëntatie op leiding geven in vrijescholen – een 3-daagse cursus, gericht op het aan de hand van thema's, gesprekken en het uitvoeren van opdrachten beantwoorden van de vraag "past de functie van schoolleider bij mij". De cursus is bedoeld voor een ieder die een leidinggevende functie op een vrijeschool overweegt of reeds bekleedt, maar ook voor leidinggevend(en) in andere antroposofische werkgebieden. In samenwerking met de IONA stichting zal in 2011 aansluitend een langere cursus aangeboden worden.

De praktijkschool

De praktijkschool is bedoeld voor beginnende leraren, die zelf of op aanraden van de school, intensieve begeleiding wensen om de stap van opleiding naar praktijk goed te kunnen maken. Het gaat hierbij om bevoegde pas afgestudeerde leraren van Hogeschool Helicon of leraren die op een andere pabo zijn afgestudeerd en zich in de vrijeschoolpedagogie willen bekwamen.

Van leraar tot opleider

In de opleiding tot opleider in de school wordt de student opgeleid tot opleider/begeleider van:

- *zij-instromers* (zij beschikken over een afgeronde hbo of universitaire opleiding en een geschiktheidverklaring);
- *studenten Specialisatie vrijeschoolonderwijs* tijdens de stages (afgestudeerd op reguliere pabo en werkzaam in het vrijeschoolonderwijs);
- *Lio'ers* (studenten in het laatste jaar van hun opleiding) leraar basisonderwijs vrijescholen;
- *duale studenten* (zij hebben de fase van de propedeuse afgerond op Hogeschool Helicon en worden in een basisschool verder opgeleid in combinatie met werk in die school).

Studiedagen

In 2010 is een start gemaakt met het organiseren van studiedagen in de vorm van een of meerdere gespreksbijeenkomsten. Deze worden aangeboden door Pabo Hogeschool Helicon in samenwerking met andere antroposofische organisaties zoals bijvoorbeeld de Begeleidingsdienst voor vrijescholen. De studiedagen zijn o.a. bedoeld als aanloop naar hierop volgende korte of langere cursussen. De studiedagen zullen in 2011 opnieuw worden aangeboden. De onderwerpen zijn gerelateerd aan vragen vanuit het werkveld.

Opleiding docent dans/euritmie (Odd/e) BA

Karakteristiek van de opleiding

De Opleiding docent dans/euritmie biedt een curriculum aan in drie studievarianten: een vierjarige voltijdopleiding, een zesjarige deeltijdopleiding en een opleiding van één jaar voor zij-instromers, die elders in Europa een euritmie studie hebben afgerond. Deze drie varianten zijn alle gericht op het behalen van het bachelordiploma docent dans/euritmie (BDa Ed). De opleiding leidt in eerste instantie euritmiedocenten op voor het vrijeschoolonderwijs in binnen- en buitenland. Rondom deze *core business* kunnen deze docenten ook emplooi vinden in het reguliere onderwijs en in antroposofische instellingen en maatschappelijke organisaties buiten het onderwijs, zoals zorginstellingen, instituten op het gebied van culturele vorming en het bedrijfsleven. Bovendien kiest een belangrijk deel van de docenten voor een vervolgopleiding in euritmie therapie of heilpedagogie.

Evenals de andere twee opleidingen van Hogeschool Helicon, richt de Opleiding docent dans/euritmie zich op een brede scholing van haar studenten waarbij, naast vakinhoudelijke bekwaamheden, ook sociale, maatschappelijke en spirituele competenties aan de orde komen. De afgestudeerde studenten gaan educatief en kunstzinnig verantwoord onderwijs verzorgen, waarin de individuele en sociale ontwikkeling van hun leerlingen en cursisten een belangrijk accent krijgt. De alumni zijn tevens in staat om – met een open houding naar hun maatschappelijke omgeving – constructief samen te werken met collega's, bestuurders, ouders en overige *stakeholders*.

Kernactiviteiten en producten

De Opleiding docent dans/euritmie ziet het als haar opdracht om de studenten zodanig op te leiden, dat zij – bij het voltooien van de studie – de vereiste bekwaamheden bezitten om optimaal met hun beroepspraktijk te kunnen starten. De belangrijkste twee kernactiviteiten die daarvoor de opleiding uit voortvloeien zijn het lesgeven aan, en de begeleiding van, de studenten. Een derde kernactiviteit is het voortdurend werken aan de vernieuwing van het curriculum. Dit houdt onder meer in dat het docentencollege structureel aandacht geeft aan de ontwikkeling van de euritmie als kunstvak, met de nadruk op de pedagogische toepassingen daarvan. De inzichten die het college daarmee verwerft, worden niet alleen benut bij de verdere ontwikkeling van het curriculum, maar ook bij het produceren van artikelen, boeken, lezingen en cursussen voor het internationale werkveld. Met deze producten beoogt de opleiding haar status van geaccrediteerde bacheloropleiding waar te maken en te versterken.

Uitgangspunten

De uitgangspunten van de Opleiding docent dans/euritmie zijn afgeleid uit de onderwijs- en kwaliteitswaarden zoals die voor Hogeschool Helicon zijn vastgesteld. Daarnaast laat de opleiding zich inspireren door het Opleidingsprofiel Docent Dans, dat door het Netwerk Dans in maart 2004 is uitgebracht en door het Beroepsprofiel Docent Euritmie, opgesteld in 2006. Mede op basis van deze drie bronnen wordt een praktijkgerichte kunstvakopleiding voor euritmiepedagogen ontwikkeld. Daarin worden de vakgebieden *euritmie* en *pedagogie* geïntegreerd aangeboden in een scholingsweg, waarlangs de studenten een optimum aan vakgerichte competenties en persoonlijke groei kunnen realiseren. Het antroposofische mensbeeld is daarbij inspiratiebron en richtsnoer tegelijk. Zoals reeds vermeld, combineert de opleiding haar opleidingsactiviteiten met een actieve participatie in de verdere ontplooiing van de euritmie als bewegingskunst en van de pedagogische euritmie als een vorm van spiritueel geïnspireerd bewegingsonderwijs. Daartoe worden hechte samenwerkingsrelaties onderhouden, binnen een nationaal en internationaal netwerk van collega-instituten en vakgenoten.

De Opleiding docent dans/euritmie ontwikkelt haar studieprogramma langs een dubbelspoor van twee vakgerichte competenties enerzijds en twee ontwikkelingscompetenties anderzijds. De vakgerichte

competenties omvatten de leerlijnen *euritmie* en *pedagogie*, die in hun opeenvolgende fasen per studiejaar in het curriculum zijn vastgelegd. De ontwikkelingscompetenties hebben betrekking op de scholing in sociale vaardigheden en in persoonlijke groei. Deze vier – met elkaar samenhangende – kerncompetenties zijn in eindkwalificaties uitgewerkt, die nauw aansluiten op de startbekwaamheden, zoals die in het Beroepsprofiel Docent Euritmie zijn geformuleerd. De verdere ontwikkeling van het curriculum wordt voortdurend getoetst aan de opvattingen binnen diverse gremia in het werkveld (alumni, stagebegeleiders, schoolleiders, vakgenoten).

Prioriteiten 2010

Het beleid van de Opleiding docent dans/euritmie kende in het verslagjaar 2010 de volgende prioriteiten:

- onderwijsinhoudelijk: het verder afstemmen van het stageprogramma en de daarmee verbonden theorielessen binnen de vernieuwde pedagogische leerlijn in het eerste en tweede studiejaar;
- opleidingsaanbod: verdere voorbereiding van een mogelijke toekomstige Master Pedagogische euritmie, het opzetten van een éénjarig “Bühnenprojekt” als pilotproject voor een toekomstig kunstzinnige vervolgstudie (Master);
- interne organisatie: voorbereiden van een aangepaste leidings- en administratiestructuur binnen de locatie Den Haag van Hogeschool Helicon met o.a. één gezamenlijke locatiedirecteur voor EA en Odm per 01-01-2011.

Kernpunten van beleid

Lesgeven en begeleiden

Het opleidingsprogramma van de EA is gebaseerd op het verwerven van twee vakgerichte competenties in euritmie en pedagogie en van twee persoonlijkheidsgebonden competenties, de sociale competentie en de zelfontwikkelingscompetentie. Voor de twee vakcompetenties zijn twee aparte leerlijnen ingericht met een veelzijdig vakkenpakket dat een logisch en inzichtelijk onderlinge samenhang vertoont. De twee overkoepelende competenties zijn in deze twee leerlijnen geïntegreerd: de sociale competentie en de zelfontwikkelingscompetentie worden dus binnen de euritmische en pedagogische vakken ontwikkeld; o.a. door middel van intensieve begeleidingstrajecten van de opleiding. Ook tussen theorie en praktijk is sprake van integratie binnen het programma; de theoretische vakken sluiten qua lesstof en niveau direct aan bij het betreffende euritmische en pedagogische praktijkstadium in de opleiding. Het laatste vraagt met name op het gebied van stages een zorgvuldige afstemming. De stages, de stagevoorbereiding en –begeleiding van het eerste en tweede studiejaar werden in 2010 verder bijgeschaafd. De complete opzet van het studieprogramma wordt, zoals bleek uit diverse evaluaties met studenten, docenten en het werkveld bleek, zeer gewaardeerd.

De Toetsingcommissie heeft in december 2009 de procedures voor het bijhouden van de studieresultaten en voor de evaluatie daarvan met de studenten verder gestroomlijnd. Het beheer van de dossiers is nu centraal bij de mentoren komen te liggen. Op grond van de in 2010 gemaakte ervaringen zal in 2011 de definitieve implementatie plaatsvinden.

Kwaliteitszorg

De EA hanteert het kwaliteitsmanagementmodel *WzQ – wegen naar kwaliteit*, een *total quality management system* (TQM) dat zich op alle niveau's en wezenlijke aspecten van de organisatie richt. De kwaliteitscriteria van de NVAO voor opleidingen worden daarbij niet alleen gehandhaafd, maar ook aangevuld met een aantal sociaal-interactieve kwaliteitseisen die speciaal toegesneden zijn op non-profit-instellingen in de dienstensector die werken ten behoeve van mensen. De meerjarige implementatie van *WzQ* werd in 2010 consequent doorgezet en voltooiing daarvan wordt in 2012 verwacht.

De kern van de kwaliteitszorg van de EA is gebaseerd op regelmatige interne en externe evaluaties met vaste docenten, gastdocenten, andere medewerkers, studenten, alumni en vertegenwoordigers van het nationale en internationale werkveld, zoals deze in het evaluatieconcept van de EA (geactualiseerd in okt. 2010) zijn vastgelegd. De opleiding functioneert thans binnen een netwerk van collega-instituten, vakgenoten, alumni en organisaties uit het nationale en internationale werkveld. Deze contacten worden ook informeel gebruikt ten behoeve van een permanente kwaliteitsontwikkeling van de EA.

Voor de realisatie van het kwaliteitsmanagement en de kwaliteitszorg heeft de EA een stafmedewerker aangesteld die in 2010 zijn opleiding in het model *WzQ* heeft afgerond. De kwaliteit van het toetsingsbeleid van de opleiding, zoals dit is vastgesteld in de nota *Toetsen en Beoordelen* van 2008, wordt bewaakt door de Toetsingcommissie.

Interne organisatiestructuur

De interne organisatiestructuur van de EA is ingericht volgens het kwaliteitsmanagementmodel *WzQ - Wegen naar Kwaliteit*. Dit houdt o.a. in dat leidinggevende en vaste docenten in de verantwoordingskring (VK) gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor het beleid van de opleiding dragen. Vanuit de VK worden diverse beleids- en coördinerende taken aan personen en delegatiegroepen gedelegeerd. Formeel eindverantwoordelijk voor het beleid binnen de VK is de directeur. Het model *WzQ* staat garant voor betrokkenheid, slagvaardigheid, een heldere verantwoordingsstructuur en onderling vertrouwen.

Daarnaast stond het verslagjaar 2010 in het teken van de concept- en besluitvorming voor een nieuwe verantwoordingsstructuur van de locatie Den Haag als geheel, naar aanleiding van de komst van de Opleiding docent muziek (Odm) in september 2009. Mede op initiatief en voorwerk van directie en kwaliteitsmanagement van de EA werd door het CvB besloten dat vanaf 01-01-11 de locatie Den Haag uit drie organisatorische eenheden zal bestaan: de kunstvakopleiding Euritmie Academie (EA), de kunstvakopleiding Odm en het faciliterende management en administratie van de locatie. Management en administratie van de locatie Den Haag vormen dan samen een organisatorische eenheid die aan de Odm en de EA huisvesting, faciliteiten, een zakelijke leiding, een kwaliteitsmanagement en een AOP-team biedt. De relatieve zelfstandigheid van de Odm en de EA als opleidingen wordt door de overkoepelende dienstverlening van de locatie niet geraakt. De locatie wordt vanaf 01-01-11 bestuurd door een locatiedirecteur (tevens zakelijke leiding). Deze locatiedirecteur staat in nauwe samenwerking met de opleidingshoofden en de beleidsgroepen van de twee opleidingen. Ook komt er per 01-01-11 een gezamenlijke kwaliteitsmanagement-verantwoordelijke voor de locatie.

Personeelsbeleid

In de afgelopen jaren is een terughoudend beleid gevoerd ten aanzien van het uitbreiden van de formatie, ook als de collectieve werkdruk daar wel aanleiding toe gaf. Dit had tot gevolg dat vooral de oudere medewerkers vaak aan de grens van hun belastbaarheid kwamen. Daarom heeft de EA besloten een proces van geleidelijke verjonging van de formatie te realiseren, in combinatie met een behoedzame uitbreiding van het personeelsbestand. Het docentencollege van de EA is in 2010 aangevuld met een tweetal jonge collega's: per 01-02-10 een docent voor 0,8 fte en per 01-07-10 een assistent-docent voor 0,4 fte, die door ervaren collega's worden begeleid en ondersteund. Voor dit laatste is binnen de formatie ruimte gemaakt. Met de aanvulling van het docentencollege met 1,2 fte is de personeelsformatie van de EA kwantitatief op orde.

Op het gebied van *scholing* worden de wensen van de medewerkers zoveel mogelijk gehonoreerd. Een drietal docenten volgt thans een masteropleiding.

Studentenwerving

De intensivering van de studentenwerving bleek ook in 2010 succesvol. Zo kon in september 2010 naast een eerste jaar voltijdstudenten een nieuwe groep deeltijdstudenten van start gaan. Belangrijk voor de studentenwerving bleek in 2010 opnieuw het kunstzinnige optreden en het verzorgen van workshops door docenten, afgestudeerden en studenten. Deze lijn zal ook in 2011 onverminderd worden doorgezet.

Samenwerking

Het samenwerkingsproject betreffende het afsluitende studiejaar voor buitenlandse zij-instromers, die in Den Haag hun Bachelor-diploma willen behalen, verliep ook in 2010 zeer succesvol. Dit project heeft vooral in Duitsland een uitstekende reputatie. In enkele jaren tijd hebben bijna negentig instromers in Den Haag hun bachelorstatus verworven. De samenwerking die in 2009 met een propedeutische euritmieopleiding in Bochum werd gelegd, werd in 2010 met succes gecontinueerd en zal in 2011 zeer waarschijnlijk er toe leiden dat een gedeelte van de deeltijdstudenten van Bochum zal instromen in de euritmieopleiding in Den Haag.

Nieuwe projecten

In het najaar 2009 werd begonnen met de voorbereiding van een Master Pedagogische euritmie. Daarvoor werd een curriculumcommissie met internationale bezetting samengesteld. Deze curriculumcommissie heeft in begin 2010 haar werk voortgezet en een voorlopig curriculumconcept opgesteld. Ook werden er contacten gelegd met mogelijke partners voor de Master en een relevante onderzoeksomgeving, die ook voor de bacheloropleiding van belang zal zijn. De problemen op bestuurlijk niveau van Hogeschool Helicon als geheel hebben in de vroege zomer 2010 helaas tot een onderbreking van de Master-voorbereidingen geleid. De draad wordt in januari 2011 weer opgepakt, waarbij het doel is de Master in 2012 van start te laten gaan.

Mede op initiatief van afgestudeerde Bachelor-studenten van de EA is in oktober 2010 een "Bühnenprojekt" in de vorm van een éénjarig kunstzinnige vervolgstudie van start gegaan. Het "Bühnenprojekt" wordt gecoacht door docenten van de EA en van het internationaal kunstzinnig werkveld. Aan het "Bühnenprojekt" zijn twee tournees in 2011 gekoppeld, wat ook een belangrijk PR-effect voor de EA zal geven. In 2011 zal worden onderzocht in hoeverre ook het "Bühnenprojekt" in samenwerking met internationale partners tot een Master-opleiding kan leiden. Eerste contacten daarvoor zijn al gelegd.

Resultaten van beleid

Studieresultaten

In het verslagjaar 2010 bedroeg het aantal afgestudeerden 20. Door het hoge kwantum aan zij-instromers bedroeg de gemiddelde studieduur 1,9 jaar. De streefdoelen betreffende het studierendement werden ruimschoots gerealiseerd.

Studieadvies

In 2010 werd geen bindend studieadvies uitgebracht.

Curriculumvernieuwing

Het stageprogramma en de bijbehorende theorievakken binnen de vernieuwde pedagogische leerlijn in het eerste en tweede studiejaar werden onder het oogpunt van integratie van theorie en praktijk verder op elkaar afgestemd. In het eerste studiejaar werden er voor het eerst in een vak gezamenlijke lessen aan de studenten van de EA en de Odm gegeven; dit is een concreet synergie effect als gevolg van de komst van Odm naar de locatie Den Haag in 2009.

Opleidingsaanbod

In het najaar 2010 is het “Bühneprojekt” van start gegaan in de vorm van een éénjarig kunstzinnige vervolgstudie aansluitend aan de BA. Voor een toekomstige Master Pedagogische euritmie werd een voorlopig curriculumconcept opgesteld.

Faciliteiten

2009 was het jaar van de realisatie van belangrijke verbeteringen in de accommodaties en de faciliteiten van de euritmieopleiding, die ook ten goede kwamen aan de Opleiding docent muziek. In 2010 werden enkele van deze verbeteringen (definitieve inrichting van zalen) voltooid.

Organisatie

In november 2010 ging het CvB akkoord met het voorstel van de EA en Odm voor een nieuwe leidingstructuur voor de locatie Den Haag en is besloten tot het aanstellen van één locatiedirecteur en één kwaliteitsmanagement-verantwoordelijke voor beide opleidingen per 1 januari 2011.

Opleiding docent muziek (Odm) BA

Kernactiviteiten en producten

Het beleid van de Opleiding docent muziek (Odm) is primair gericht op de ontwikkeling en begeleiding van studenten tot aankomende docenten muziek, die in staat zijn om een kwalitatieve bijdrage aan het werkveld te leveren vanuit de eigen visie van de opleiding. De opleiding verzorgt hiertoe als kernactiviteit een voltijd studieprogramma. Bepaalde onderdelen van het programma worden als contractactiviteit aangeboden aan belangstellende student-/musici. Sommige projectmatige activiteiten, zoals workshops met gerenommeerde gastdocenten, worden als bijscholing aangeboden aan docenten muziek werkzaam in de beroepspraktijk.

De Opleiding docent muziek levert docenten muziek af die inzetbaar zijn in alle velden waar ook de afgestudeerden van de andere opleidingen docent muziek van de conservatoria werk vinden en die op de hoogte zijn van de actuele ontwikkelingen die zich op hun vakgebied voordoen. Ze beheersen de competenties die in 2003 zijn opgesteld door de Werkgroep Opleidingsprofiel Muziek van het Netwerk kunstvakdocentenopleidingen (KVDO). Odm heeft in de formulering van de startbekwaamheden haar eigen visie benadrukt, aangevuld met de competenties en indicatoren die de Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL) in 2003 heeft opgesteld. De opleiding is vertegenwoordigd in de landelijke overlegorganen (zoals O2DM) waarin aan de ontwikkeling van deze competenties wordt gewerkt. De studenten behalen na vier jaar hun 'Bachelor of Education in Music'.

De Opleiding docent muziek ziet het als haar taak studenten op te leiden tot vaardige, creatieve en vernieuwende musici en muziekpedagogen. De opleiding wil dit bereiken door de eigen kwaliteiten en mogelijkheden van de studenten zoveel mogelijk te stimuleren door middel van een uitgebreid en deels uniek vakkenpakket, daarbij geïnspireerd door de inzichten van het antroposofische mensbeeld. De ontwikkeling van het individu met al zijn mogelijkheden staat centraal, vandaar dat de individuele benadering en begeleiding van iedere student een hoge prioriteit heeft.

In de praktijk is gebleken dat studenten bij de Opleiding docent muziek iets speciaals zoeken dat nergens anders te vinden is: een opleiding vanuit een spiritueel mens- en wereldbeeld met een grote betrokkenheid op de samenleving en jarenlange ervaring en expertise in de integratie van kunst en pedagogie.

Uitgangspunten

In de visie van Hogeschool Helicon moet met kunst in de opvoeding creatief en niet consumptief worden omgegaan. Zoals alle leerstof is ook de omgang met kunst, het bedrijven van kunst als natuurlijke behoefte, een mogelijkheid voor de opgroeiende mens zich te ontwikkelen tot een vrij en verantwoordelijk individu. De Opleiding docent muziek wil in dat verband dan ook een bijdrage leveren aan een noodzakelijk kleurrijk, veelvormig, muziekpedagogisch onderwijsaanbod in Nederland.

De Opleiding docent muziek zoekt uitdrukkelijk aansluiting bij de visie van de vrijescholen (primair en secundair) op de pedagogiek en de ontwikkelingsfasen van het kind. Dit heeft invloed op het beroepsbeeld van de docent muziek. De docent muziek houdt rekening met de ontwikkelingsfasen van kinderen en leerlingen en gaat daarom niet in eerste instantie uit van de heersende trends en modes. De psychologische ontwikkeling van het muzikaal bewustzijn uitgedrukt in intervalstemmingen ('Klimastufen') dient als uitgangspunt voor alle muzikale activiteit in de kinderjaren. De stijlperioden in de muziekgeschiedenis worden niet alleen inhoudelijk, maar ook psychologisch opgevat als bewustzijnsfasen die in de puberteit herkenbaar zijn. De studenten leren vanuit de relatie tussen deze ontwikkelingsfasen en muzikale en muziekhistorische verschijnselen geschikt materiaal en toepasselijke werkvormen te ontwikkelen.

'Kinderen leren ecologisch. Daarom moet ook het onderwijs ecologisch worden. Niet de mens maar de aarde als systeem staat centraal en er wordt gestreefd naar een nieuwe balans tussen de mens en zijn

omgeving. Een muzische school is ondenkbaar zonder muzische leerkrachten', aldus Jon-Roar Bjørkvold. Steeds meer neurologische onderzoeken bevestigen het belang van de combinatie van zintuiglijk waarnemen en uiten in handelingen binnen een sociale en kunstzinnige context. Juist uit de tak van neurologie ontspruit het nieuwe motto: 'Ik musiceer, dus ik besta', waarmee uitgedrukt wil worden dat muziek cruciaal is in het ontwikkelen van een zintuig voor dat wat menselijk is, hetgeen bijdraagt aan zelfkennis en respect voor de medemens. Het muziekvak gaat in de opvatting van de Opleiding docent muziek daarom methodisch zo veel mogelijk uit van 'levende' muziek, dat wil zeggen van muziek die door eigen activiteit ontstaat en gevormd wordt. Bewegen, luisteren en spelen ontwikkelen zich daarbij aan de hand van zang en van instrumenten die mede afkomstig zijn uit een aantal richtingen van klankvernieuwing, zoals Choroï, Weidler en Bleffert. In samenhang daarmee kan de docent muziek nieuwe werkvormen ontwikkelen.

In het muziekvakonderwijs op de vrijeschool neemt het vocale aspect een bijzondere plaats in. Het lied is de leidraad waar het bewegen op, en het luisteren naar muziek en het spelen met instrumenten aan gekoppeld wordt. Dit sluit aan op de inmiddels historische muziekpedagogische ontwikkelingen van Zoltán Kodály in Hongarije en Willem Gehrels in Nederland, zij het dat het liedrepertoire inmiddels mondiaal in plaats van nationaal is. De docent muziek werkt vanuit het besef dat zingen een belangrijke bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van mensen en daarom op een gezonde wijze moet worden geleerd en beoefend. Het zingen vanuit een impuls tot klankvernieuwing, zoals die ontwikkeld is door de Zweedse zangeres en zangpedagoge Valborg Werbeck-Svardstrom, neemt daarbij een belangrijke plaats in. In de laatste decennia is op muziekpedagogisch gebied veel ontwikkeld door onder anderen Pär Ahlbom, Wolfgang Wunsch, Reinhild Braß, Michael Deason-Barrow en Fenneken Francken. Studenten krijgen van deze inspirerende docenten les in workshops en wekelijkse vaklessen.

Kernpunten in het beleid

Inzet in 2010 was voor een belangrijk deel het verder integreren van de twee opleidingen in Den Haag. Per 1 januari 2010 is de studentenadministratie en financiële administratie overgegaan van Zeist naar Den Haag. Door de moeilijkheden en wijzigingen op directie- en bestuursniveau heeft de integratie van het management ernstig vertraging opgelopen. Inmiddels is een en ander zodanig doordacht en besproken dat begin 2011 volgens een andere taakverdeling en structuur kan worden gewerkt. Dit houdt in dat er in Den Haag een locatiedirecteur voor zowel de Eurythmie Academie als de Opleiding docent muziek verantwoordelijkheid draagt voor met name facilitaire zaken. De Opleiding docent muziek zal inhoudelijk worden geleid door een opleidingshoofd in nauwe samenwerking met een Beleidsgroep en het Docentenoverleg. Een en ander zal in de eerste maanden van 2011 definitief zijn beslag krijgen.

De eind 2008 aangevraagde accreditatie heeft bij de NVAO in 2009 tot vragen geleid waardoor de toekenning ervan is vertraagd. De NVAO heeft destijds gemeend op een achttal punten nadere toelichting te moeten vragen. De Odm heeft met de directie, het bestuur, de NQA en de leden van het visiterende panel uitvoerig gekeken naar de door de NVAO aangedragen zorgpunten en kon niet anders concluderen dan dat op alle gebied de nagestreefde verbeteringen al goeddeels waren geëffectueerd. Bestuur en directie hebben eind januari 2010 een delegatie van de NVAO in Den Haag ontvangen en hen ruimschoots kunnen overtuigen van de kwaliteit en het belang van de opleiding. In februari 2010 verkreeg de Opleiding docent muziek dan ook een onvoorwaardelijke accreditatie tot en met december 2015.

In het vervolg op de in 2008 ingezette verbeteringen op het gebied van het helder (SMART) omschrijven van alles wat met de kerntaak van het onderwijs samenhangt, is in 2010 het stagebeleid opnieuw aangescherpt hetgeen heeft geresulteerd in een grotendeels vernieuwde stagegids en de invoering van stagebesprekingen waarin ervaringen worden uitgewisseld middels intervisie en waar de stages gezamenlijk kunnen worden voorbereid en afgesloten.

Onderwijs en begeleiding

In het voorjaar 2010 heeft de Opleiding docent muziek een Odm-Café gehouden. In deze bijeenkomst van docenten, studenten en management werd gewerkt volgens de principes van 'The World Café' en 'Open Space'. Vanuit een sterk gevoel van saamhorigheid en herkenning werden een aantal speerpunten geformuleerd.

Als eerste: Het kenmerk kleinschaligheid is opgevat als uitdaging in het kunnen leveren van maatwerk. Resultaat van deze constatering is de invoering van het vak 'keuzeinstrument'. Elke student kiest naast de bijvakken piano en zang een eigen instrument om de muzikale vaardigheden optimaal op te ontwikkelen. In principe het instrument waar de student bij aanvang van de opleiding reeds vaardig op is. Daarnaast is in een aantal vakken de eigen inbreng meer nadrukkelijk mogelijk gemaakt. Zo bepalen de studenten bij het vak methodiek in overleg met docent en medestudenten zelf de inhoud van hun laatste studieblok.

Als tweede: Als gevaar van een kleine opleiding werd de niet altijd voelbare objectiviteit ervaren. Er is derhalve met bijzondere nadruk vorm gegeven aan een toetsrooster met inhaalmomenten voor het gehele studiejaar. De examencommissie ziet streng toe op de naleving daarvan. Een aantal andere kanten hiervan zijn als onderwerp in de opleidingscommissie ingebracht.

Als derde werd de mogelijkheid van individuele eindpresentaties besproken. In het docentenoverleg is besloten deze mogelijkheid pas over enkele jaren te overwegen, wanneer het genoemde keuzeinstrument tot voldoende mogelijkheden daartoe heeft geleid. In de tussenliggende jaren zal de betrokkenheid van de studenten bij de 'De Voorstelling' worden uitgebreid. Er zijn voor elke student studiepunten toegekend en de derdejaars studenten nemen de organisatie ervan als project vanuit methodiek op zich. Dit leidt al merkbaar tot grote betrokkenheid.

In het streven het internationale karakter van de opleiding te versterken zijn een aantal workshops en conferenties ingevoerd. De Engelse musicus Michael Deason-Barrow geeft als vakdocent methodiek-didactiek jaarlijks een week les aan Odm studenten samen met de muziekstudenten van het Institut für Waldorf-Pädagogik te Witten Annen (Duitsland). In 2010 is dat tweemaal gerealiseerd. Daarnaast hebben de studenten deelgenomen aan de conferentie Mens en Muziek waarin buitenlandse muziekpedagogen werkzaam zijn. In de rest van het studiejaar 2010-2011 staat nog een drietal conferenties en werkweekenden in Duitsland op het programma. In 2010 is voor het eerst een Bachelor diploma uitgereikt aan een Duitse student die aan bovengenoemd instituut was afgestudeerd en met een aantal aanvullende opdrachten zijn getuigschrift wist te behalen.

Met name de stagegids is geheel herzien om de onduidelijkheden voor studenten en stagebegeleiders uit de weg te ruimen. Een wekelijkse stagebespreking zal voorzien in de behoefte grotere duidelijkheid en controle te realiseren. De Opleiding docent muziek heeft in de laatste maanden van 2010 een studentenwebsite ontwikkeld waar de studenten voortaan alle schoolgidsen, roosters, studiewijzers en dergelijke kunnen inzien.

Interne kwaliteitszorg

Door de studenten word de verhuizing naar Den Haag en de inrichting aldaar uitsluitend als een sterke verbetering gezien. De atmosfeer binnen de nieuwe locatie heeft hen op veel gebieden goed gedaan. In een evaluerend gesprek met de studenten (1 oktober 2010) heeft de directie nog een aantal verbeterpunten opgenomen die in het nieuwe studiejaar 2010-2011 tot acties zullen leiden.

De verdubbeling van het aantal docentenvergaderingen (Docentenoverleg en Interne Conferenties) heeft voor de docenten de betrokkenheid bij en invloed op het algemene en onderwijsbeleid in duidelijke mate versterkt. Er is een aantal ontwikkelgebieden onderkend waarvoor diverse werkgroepen zijn ingericht die tot taak hebben voor de genoemde signalen oplossingsrichtingen te ontwikkelen. Bij enkele werkgroepen heeft dat tot direct resultaat geleid, bij andere is een en ander nog niet afgerond. Eind 2010 ging veel aandacht uit naar een nieuwe beleidsstructuur binnen de Haagse situatie waarin een combinatie wordt gezocht tussen efficiëntie en grotere betrokkenheid.

Personeelsbeleid

De verhuizing naar Den Haag heeft vooral wat het AOP en OOP betreft grote gevolgen gehad, die voor een deel pas in 2010 hebben doorgezet. De secretariële en administratieve werkzaamheden zijn en worden geleidelijk overgedragen aan de al in Den Haag werkzame personeelsleden. Eind 2010 gaat een van de managementleden met pensioen. Dit levert een bezuiniging op die deels teniet wordt gedaan doordat een aantal van haar taken door management en ondersteunend personeel in Den Haag moet worden overgenomen. In dit kader heeft de Opleiding docent muziek een PR medewerker aangetrokken die tevens in Zeist voor de Pabo werkt.

Voor de keuzevakken zijn vakmusici aangetrokken die individuele studenten op hun instrument zullen onderwijzen.

Interne organisatiestructuur

Met de verhuizing naar Den Haag is ook een wijziging in de organisatiestructuur in gang gezet waarvoor in 2009 en 2010 op verschillende niveaus onderzoek is gedaan, vanuit de opvatting dat er veel effectiever bestuurd kan worden.

De expertise van de medewerkers op verschillende werkgebieden is in de ontworpen modellen veel effectiever ingezet, wat kwalitatief en economisch uitsluitend gunstige gevolgen kan sorteren. Door de wijzigingen in de bezetting van bestuur en directie zal de nieuwe organisatiestructuur ingaan aan het begin van kalenderjaar 2011 in plaats van aan het begin van studiejaar 2010–2011.

Resultaten onderwijsbeleid

Studieresultaten en studieadvies

In het studiejaar 2009–2010 waren er geen Nederlandse studenten in de afstudeerfase. Een buitenlandse student heeft in juni 2010 zijn eindexamen behaald. Eén student heeft de studie na de propedeuse verlaten vanwege een andere studiekeus.

Het studiejaar 2010–2011 is begonnen met in totaal 11 voltijdstudenten, waarvan 2 in het eerste, 2 in het tweede, 2 in het derde en 5 in het vierde jaar. Een aantal studenten loopt om gezondheidsredenen en zwangerschap studieovertraging op. Daarnaast nemen enkele cursisten deel aan diverse lessen. Bij de toelatingsexamens werden enkele studenten afgewezen vanwege onvoldoende muzikale vaardigheden.

De in voorjaar 2010 aangeboden vooropleiding heeft 6 deelnemers gehad waarvan geen enkele deelnemer student van de opleiding is geworden. De opleiding wil de vooropleiding desalniettemin in het voorjaar van 2011 opnieuw aanbieden.

Resultaten kwaliteitsbeleid

Tweemaal per jaar houdt de opleiding een onderwijsevaluatie (studentenevaluatie) waarvan een schriftelijk en een andere mondeling. Daarnaast heeft het al genoemde Odm-Café veel opgeleverd waarmee de opleiding zich heeft kunnen verbeteren. Daarvan is hierboven reeds een en ander beschreven.

In het docentenoverleg is de ontwikkeling van een uitstroomvariant met als werktitel 'Odm-vocaal' in een ver stadium gekomen, was verbetering van de studiehouding van de studenten onderwerp van besprekingen en onderzoek, alsmede de rol en plaats van de antroposofie in het curriculum, en is ook het beleid ten aanzien van de studieprojecten ter hand genomen. Daarnaast zijn de ontwikkelingen op managementniveau en de bestudering van het kwaliteitssysteem 'Wege zur Qualität' (WzQ) onderwerp van een aantal conferenties en docentenvergaderingen geweest. Met het verhuizen naar Den Haag is ook het voornemen om de processen vanuit de ideeën van WzQ vorm te geven in principe aanvaard. De Opleiding docent muziek is daar eind 2010 en begin 2011 volop mee bezig.

Resultaten curriculumvernieuwing

Ontwikkelingspsychologie is verbreed en verdiept door een gedifferentieerde module aan te bieden voor alle studenten. Muziekgeschiedenis is qua inhoud en werkvorm veel duidelijker gerelateerd aan de visie op menskundige ontwikkeling. Poppracticum maakt de actualiteit van veel leersituaties in het voorgezet onderwijs concreet. De invoering van het keuzeinstrument is de meest ingrijpende wijziging die eveneens heeft geleid tot de aanpassing van het aantal studiepunten van andere vakken. Binnen een aantal vakken wordt de studenten meer nadrukkelijk de mogelijkheid geboden zelf invulling aan de inhoud te geven. Dit is onder meer het geval bij methodiekdidactiek en euritmie.

De inhoud van de stageblokken is zodanig gerelateerd aan de inhoud van het vak methodiekdidactiek dat na elk studieblok een stage volgt waarin het geleerde in praktijk kan worden gebracht. Daarnaast is aan lesvoorbereiding, evaluaties en beoordelingen veel concreter vorm gegeven binnen de stage.

Resultaten personeelsbeleid en interne kwaliteitszorg

De docenten zijn tevreden over de nieuwe werkomgeving. Aan de meeste wensen die de eerste maanden na de verhuizing werden geuit heeft de opleiding al in 2009 kunnen voldoen. Voor een van de langdurig zieke werknemers is uitstekende vervanging gevonden en voor de nieuwe vakken zijn bevlogen en deskundige docenten aangetrokken. De oudste werknemer is eind 2010 met vervroegd pensioen gegaan en de nieuwe docenten zijn allemaal van jonger dan gemiddeld. Aan een van de beleidsvoornemens, verjonging van het medewerkersteam, heeft de opleiding daarmee gestalte kunnen geven.

Resultaten externe communicatie

De relatie met buitenlandse collega's en instituten, met name in Witten Annen, is aanzienlijk versterkt. De Opleiding docent muziek heeft verregaande plannen ontwikkeld om in de nabije toekomst een internationaal afstudeertraject in te richten waar studenten na drie jaar studie muziek aan het Institut für Waldorf-Pädagogik en drie jaar Hogeschool Helicon Odm gezamenlijk de bevoegdheid 'Bachelor of Music in Education' behalen. Zowel op juridisch gebied als onderwijsinhoudelijk zijn de mogelijkheden hiertoe onderzocht. Op 26 mei 2010 is een samenwerkingsovereenkomst getekend. Gedurende het studiejaar 2010-2011 worden de kaders en inhoud van de internationale afstudeerfase bekend. Om die reden is de Opleiding docent muziek in dit studiejaar begonnen met PR in Duitsland.

Studentenwerving

Met de verplaatsing van de opleiding naar een meer stedelijke en dus cultureel rijkere omgeving verwachtte de Odm voor studenten aantrekkelijker te zijn. Aan het begin van studiejaar 2010-2011 is daarvan helaas nog geen sprake. De Odm heeft op een onderwijsmarkt in Den Haag en de open dag van 11 december 2010 van aspirant studenten belangstelling gekregen voor het voorbereidende jaar. Er is eind 2010 echter nog onvoldoende deelname om tot de uitvoering ervan over te gaan. Met het in dienst nemen van een PR medewerker in oktober 2010 wil de Opleiding docent muziek voortvarender te werk gaan om voor de volgende studiejaren meer studenten te winnen.

De contacten met het Institut für Waldorf-Pädagogik te Witten Annen, Duitsland, over nauwere samenwerking hebben inmiddels geleid tot het afstuderen van een eerste 'Bachelorstudent' die op basis van een EVC-procedure in studiejaar 2009-2010 zijn diploma aan de Odm kon behalen. Voor het studiejaar 2011-2012 hebben al meerdere Duitse studenten serieuze interesse getoond.

Studentengegevens Hogeschool Helicon

Ingeschreven studenten over 2005 t/m 2010

	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11
Opleiding leraar basisonderwijs	305	276	242	228	185	185
Opleiding docent dans/euritmie	47	44	66	46	60	59
Opleiding docent muziek	7	6	11	9	9	11
Totaal	359	326	319	283	254	255

Tabel aantallen studenten; peildatum 1 oktober.

Toelichting

De Lerarenopleiding basisonderwijs vrijescholen streeft naar een totaal van 200 bekostigde ingeschreven studenten in 2012.

De Opleiding docent dans/euritmie verwacht dat het gemiddelde aantal van studenten zich zal stabiliseren tussen de 60 en 70, mede gezien de vergelijking met soortgelijke opleidingen in het buitenland. Voor 2012 is een aantal van in totaal 55 voltijdstudenten begroot.

Voor de Opleiding docent muziek geldt dat er naar een kleine maar gestage groei gestreefd wordt. Men streeft voor komende studie jaren naar totaal 20 bekostigde studenten.

Instroom over 2005 t/m 2010

	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11
Opleiding leraar basisonderwijs	98	77	72	58	48	64
Opleiding docent dans/euritmie	17	19	20	18	18	24
Opleiding docent muziek	3	2	6	4	2	3
Totaal	118	98	98	80	60	91

Tabel instroom studenten; peildatum 1 oktober, exclusief herinstromers.

Verdeling van de vooropleiding van instromers in 2010-2011

	havo	mbo	vwo	hbo	wo	Buiten-land	anders*
Opleiding leraar basisonderwijs	15	14	13	8	2	5	7
Opleiding docent dans/euritmie	6	0	8	0	0	10	0
Opleiding docent muziek	1	1	0	0	0	0	1

*Verdeling van instroom anders in 2010-2011

	21+ toets	WO propedeuse	HBO propedeuse
Opleiding leraar basisonderwijs	5	0	2
Opleiding docent dans/euritmie	0	0	0
Opleiding docent muziek	1	0	0

Afgestudeerden per studiejaar

	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
Opleiding leraar basisonderwijs	40	64	71	40	50	32
Opleiding docent dans/euritmie	23	13	20	24	25	20
Opleiding docent muziek	0	0	0	3	0	1

Gemiddelde studieduur afgestudeerde studenten nog aanpassen odm

	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
Opleiding leraar basisonderwijs	4,22	3,80	3,89	3,87	4,21	4,33
Opleiding docent dans/euritmie**	2,88		2,00	1,95	2,04	1,9
Opleiding docent muziek	Geen	Geen	Geen	5,33	*	1

- De berekening van het rendement van de afgestudeerden van de Opleiding leraar basisonderwijs en de Opleiding docent muziek kon ook over 2009-2010 niet plaatsvinden. Hogeschool Helicon heeft bij de ingebruikname van een nieuw studenteninformatiesysteem per 1 september 2008 ervoor gekozen alle historische informatie niet over te zetten.

** In de gemiddelde studieduur van de Odd/e zijn ook de studenten met een 1-jarige opleiding verwerkt.

De hogeschool organiseert geen maatwerktrajecten voor in het CROHO geregistreerde opleidingen. Ook bekostigd onderwijs wordt door de hogeschool niet uitbesteed aan private organisaties. Er zijn geen internationale uitwisselingsovereenkomsten van staf en studenten.

Klachtencommissies

Beide locaties van Hogeschool Helicon hebben een regeling die voorziet in het behandelen van klachten van studenten. De betreffende procedures zijn opgenomen in de Studentenstatuten zoals deze voor de drie opleidingen gelden. In het verslagjaar is er één klacht ingediend door een student van de Pabo die niet was toegelaten tot het vierde studiejaar. Conform het bestaande protocol heeft het College van Bestuur een commissie benoemd die de klacht heeft afgewikkeld.

Hoofdstuk 4 VOORZIENINGEN

Onderwijs Media Centrum (OMC)

Samenstelling

Het Onderwijs Media Centrum (OMC) heeft de beschikking over twee ruimtes: een ruimte waarin de collectie staat en waarin de uitlening plaatsvindt, en een studieruimte met leermiddelen en enkele pc's. De collectie bevat boeken, leermiddelen, brochures, muziek cd's, educatieve cd-roms, tijdschriften en educatieve audiovisuele middelen.

Er zijn 2 personen werkzaam met een totaal van 1,11 fte: een bibliothecaris (0,585 fte) en een administratieve medewerker (0,585 fte).

Per week is het OMC 33 uur geopend. De studieruimte is permanent beschikbaar.

Het OMC staat ten dienste van:

- de medewerkers;
- de studenten van de opleidingen, de opleidingsvarianten en de nascholingsactiviteiten:
 - leraar basisonderwijs vrijescholen Bachelor en Master;
 - docent muziek;
 - docent dans/euritmie;
- de consultants van de Begeleidingsdienst voor vrijescholen.

Doelstelling en beleid

Het aanschafbeleid is er voornamelijk op gericht een collectie samen te stellen ter ondersteuning van het onderwijs aan de studenten van de verschillende opleidingen enerzijds en anderzijds als achtergrondvoorziening voor de docenten. Daarbij wordt het accent gelegd op vrijeschoolpedagogie en antroposofische vakliteratuur. De collectie neemt hiermee een unieke plaats in binnen de informatievoorzieningen in Nederland.

De blikrichting van de hogeschool naar buiten toe wordt ook gevolgd door het OMC.

Dit komt tot uitdrukking in o.a. het aanschafbeleid.

Besloten is om jaarlijks te bezien welke lesmethodes aan vervanging toe zijn. Het budget laat toe dat er maximaal 2 per jaar kunnen worden aangeschaft. In 2010 is voor het vak Rekenen een nieuwe methode aangekocht. Ook het vak Nederlands is aan nieuw materiaal toe. Einde 2010 is nog niet helemaal zeker welke methode het meest geschikt is om aan te schaffen.

Producten

Boekenlijst

De door de docenten verplicht gestelde literatuur wordt elk jaar door het OMC verzameld en geactualiseerd. Dat resulteert in een boekenlijst die aan het eind van elk studiejaar digitaal beschikbaar is.

Aanwinstenlijst

Ook in 2010 is de aanwinstenlijst tweemaal in de Digitale Nieuwsbrief uitgekomen.

Bibliotheekinstructie

Jaarlijks wordt een uitgebreide bibliotheekinstructie gegeven aan alle nieuwe studenten. Zij leren de inhoud van de collectie kennen en hen wordt geleerd te zoeken in de (web)catalogus.

Tijdschriftattending

Elke 2 weken wordt onder de docenten de inhoudsopgave van de nieuw verschenen tijdschriften verspreid (current contents).

Opbrengsten

Het OMC stelt zijn faciliteiten gratis beschikbaar en heeft naast een jaarlijks begroot bedrag geen andere bron van inkomsten dan de bescheiden opbrengst van het boetegeld, dat wordt gebruikt voor de aanschaf van materiaal.

Uitleningen in 2010

aan studenten van alle opleidingsvarianten:	4351
aan medewerkers	<u>489</u>
Totaal	4840

Het totaal aantal uitleningen door studenten is ten opzichte van 2009 toegenomen met ca. 30 %. Deze stijging kan het gevolg zijn van het feit dat binnen het curriculum het accent meer op het kennisaspect is komen te liggen. Dit heeft er toe geleid dat literatuuronderzoek meer expliciet wordt.

Ook het aantal uitleningen aan medewerkers vertoont een iets stijgende tendens.

Ontwikkelingen

De samenwerking met de Bibliotheek van de Antroposofische Vereniging in Nederland komt tot uitdrukking in een gezamenlijke webcatalogus bij Adlib Information Systems en gedeelde kosten voor Adlib onderhoud en hosting. Onderzocht moet worden hoe de website van de online catalogus voor de gebruikers aantrekkelijker en toegankelijker kan worden gemaakt.

De samenwerking in het gezamenlijk onderhoud en beheer van de thesaurus 'Antrothes' is opgeschort en vindt voorlopig alleen op de locaties zelf plaats.

Toekomstverwachting

Door de webcatalogus is het OMC meer naar buiten getreden. Er is een toenemende vraag van externe belangstellenden en van oud-studenten. Er is een onderzoek gestart naar haalbaarheid, kosten en vorm van een externenabbonnement.

Informatie en Communicatie Technologie (ICT)

Informatie en communicatie technologie (ict)

De ict-afdeling bestaat uit een systeembeheerder met een aanstelling van 0,6 fte, en een ict-coördinator met een aanstelling van 0,25 fte (gecombineerd met het werk als ICT instructeur voor de Propedeuse studenten). Daarnaast is er een ict-stagiaire.

De afdeling biedt ondersteuning aan studenten en medewerkers van de hogeschool en levert een belangrijke bijdrage aan het administratieve proces, alsmede aan de studiemogelijkheden voor de studenten. In de communicatie tussen studenten, medewerkers, stagescholen, externe contacten en anderen speelt de ict een cruciale rol.

Naast één van de hoofdtaken - het garanderen van een zo hoog mogelijke beschikbaarheid van het computersysteem - krijgt de ICT afdeling als dagelijkse routine te maken met gebruikersvragen van zeer uiteenlopende aard. Daarvan maken ondersteunende adviezen en instructie een net zo belangrijk deel uit als het oplossen van (ver)storingen.

Protocol gegevensbescherming

Bij gesignaleerde zwakheden in de beveiliging is ons eigen ICT-Protocol gegevensbescherming het referentiepunt voor adviezen en verbeteringen en natuurlijk het document om afspraken te consolideren. Ook bij het toevoegen van functionaliteit weegt de ICT afdeling gebruiksgemak af tegen bescherming van gegevens.

Hogeschool Helicon gebruikt voor dit protocol geen standaard format, maar volgt bij het vormgeven ervan naast standaardbeveiligingsaxioma's ook signalen uit de dagelijkse praktijk. Zo groeit een eigen,

naar wij hopen voor gebruikers begrijpelijke, structuur van beveiligingen. Wij beogen daarmee dat medewerkers van de organisatie zich met het protocol zullen kunnen verbinden, zodat het daarmee ook daadwerkelijk de beveiliging kan waarborgen.

Hardwarevervangingen

Om efficiency te verhogen zijn een aantal administratiecomputers vervangen door snellere exemplaren. Een aantal beeldschermen zijn aangepast met als oogmerk een rustiger beeld, energiebesparing en een beter in te delen beeldvlak ten behoeve van parallel gebruik van programma's.

Digitaal schoolbord

Dit jaar is ons eerste digitale schoolbord geïnstalleerd. De keuze voor het merk en model is vooral bepaald door eisen ten aanzien van de mogelijkheden die het bord biedt om zoveel mogelijk aspecten van een digitaal schoolbord te kunnen ervaren en onderzoeken. Er is gekozen voor een breedbeeldmodel met een "short throw" beamer dat zowel muis- als aanrakingsgestuurd kan worden bediend. De keuze voor een breedbeeldmodel werd gevoed door de wens om te kunnen beoordelen of het werkoppervlak op deze manier beter is in te delen, en voor aanrakingsgestuurd om te kunnen ervaren of er meer of minder binding is met het presenteren ten opzichte van muisgestuurd. Voor maximale toegankelijkheid is het bord elektrisch in hoogte verstelbaar en heeft het een beamermontage die schaduwwerking beperkt.

De Pabostudenten van Hogeschool Helicon zullen met deze aanwinst ervaring kunnen opdoen in het werken met een digitaal schoolbord. Er wordt nog onderzocht hoe een passende training hiervoor in het studieprogramma kan worden opgenomen.

Communicatie en Telefontie

Om desinvestering te voorkomen zijn de onderzoeken naar vervanging van ons emailplatform en de telefonievoorziening in 2010 bevroren vanwege onderzoek naar verhuizing van de Pabo.

Uptime systemen

Zelfs een blikseminslag in de zomer van 2010, die zowel ons computer-als telefoniesysteem beschadigde, heeft niet geleid tot onaanvaardbare downtime van onze systemen. De afdeling systeembeheer bleek ook dit jaar in staat flexibel en snel te kunnen reageren bij onverwachte storingen en de continuïteit op een hoog peil te houden.

Hoofdstuk 5

FINANCIËN

Financiële ontwikkelingen

Resultaatvergelijking

In onderstaande opstelling wordt van Hogeschool Helicon het resultaat vergeleken van de kalenderjaren 2005 tot en met 2010.

De baten en lasten worden hier in verhouding tot de baten opgenomen.

Exploitatierekening	2010	2009	2008	2007	2006	2005
BATEN	%	%	%	%	%	%
Rijks- en overige bijdragen	83,2	82,9	80,2	81,7	79,8	80,1
Collegegelden	9,4	9,7	10,6	11,7	12,6	12,4
Opbrengst werk derden	2,5	3,4	3,6	3,3	3,7	3,8
Overige baten	4,2	3,1	4,3	2,3	3,0	3,1
Rente	0,7	0,9	1,3	1,0	0,9	0,6
Totaal baten	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
LASTEN						
Personeel	74,8	74,7	68,2	66,9	62,2	62,5
Materieel	28,1	25,8	34,5	25,8	25,7	21,1
Rente	1,4	1,5	1,4	1,6	1,7	1,7
Buitengewoon resultaat	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	104,3	102,0	104,1	94,3	89,6	85,3

Financiële positie

De vaststelling van kengetallen is een momentopname per einde van het (boek)jaar. Ze kunnen sterk wisselen gedurende een (studie)jaar. De financiële positie is eind 2010 wederom gedaald, wat ook begroot was. De kengetallen van liquiditeit en solvabiliteit blijven in 2010 nog binnen de normen. Aangezien Hogeschool Helicon vanaf eind 2010 bezig is met het zekerstellen van haar toekomstmogelijkheden, zal dit zeker alle aandacht krijgen.

Kengetallen	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Liquiditeit	1,9	2,0	2,3	2,5	2,0	1,8
Solvabiliteit	38,2	40,2%	41,0%	43,9%	36,9%	30,9%
Rentabiliteit	-4,4	-3,3%	-4,1%	5,7%	10,4%	14,7%

Liquiditeit is de verhouding tussen vlottende activa minus voorraden en de kortlopende schulden. Het betreft het vermogen van een hogeschool om op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen.

Solvabiliteit is de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen dat dan weergeeft de mate waarin men op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Rentabiliteit is de verhouding tussen het resultaat uit gewone bedrijfsvoering en de totale baten. Dit geeft aan in hoeverre een hogeschool middelen kan genereren om te investeren in het onderwijsproces.

Treasury

Een treasurywet is opgesteld en wordt zoveel mogelijk nageleefd binnen Hogeschool Helicon. In 2010 is dit wet door onverwachte bestuurlijke activiteiten wederom niet geactualiseerd en niet aangepast aan de organisatorische wijzigingen vanaf 2006.

Er wordt geen actief beleggingsbeleid en/of beleningsbeleid gevoerd en Hogeschool Helicon bezit geen aandelen, obligaties of effecten. Er wordt –mede vanwege de geringe omvang– zo zorgvuldig mogelijk met haar geldelijk vermogen omgegaan. Er zijn geen investeringen in private activiteiten gedaan met publiek geld (rijksbijdrage).

Helicon heeft een adequaat (en door de kleine omvang van de instellingen relatief eenvoudig) systeem ter controle en beheersing van risico's. Relevante verplichtingen kunnen alleen worden aangegaan door de twee opleidingsdirecteuren (mits binnen de begrote budgetten) en in overleg met het College van Bestuur. Hetzelfde geldt voor het goedkeuren van betalingen.

Analyse financiën 2010

In 2010 was in de begroting al rekening gehouden met een negatief resultaat. Dit wordt o.a. veroorzaakt door een dalend aantal studenten bij Hogeschool Helicon in de afgelopen jaren en een niet-flexibel personeelsbestand. Er hebben zich enige wijzigingen in de functiematrix voorgedaan waardoor de personeelslasten in Den Haag hoger zijn uitgevallen dan begroot. Het is bekend dat er relatief meer inzet van personeel bij een kunstopleiding benodigd is. Hierdoor zijn de salariskosten (excl. soc.lasten en pensioenpremie) per student zeer verschillend tussen de opleidingen: Pabo EUR 6.949 per student, Muziek EUR 14.310 per student en Euritmie EUR 15.043 per student. Echter, ook de beloningsopbouw tussen de opleidingen verschillen waardoor er ook een discrepantie in gemiddelde beloning per fte is te zien: Pabo gem. EUR 48.130 per fte, Muziek gem. EUR 62.463 per fte en Euritmie gem. EUR 67.605 per fte.

Bij de opbrengsten is de uiteindelijk uitgekeerde rijksbijdrage 2010 bijna €125.000 hoger uitgevallen dan in eerste instantie begroot op basis van de eerste rijksbijdragebrief. Omdat de rijksbijdrage sinds 2 jaar is onderverdeeld naar 4 bekostigingsitems en slechts 1 item daarvan afhankelijk is gesteld van het aantal bekostigde studenten en diploma's, zal een stijging (en een daling) niet direct tot een grote wijziging in het totale rijksbijdragebedrag leiden.

Via detachering van docenten in projectvorm naar onderzoeksinstellingen kunnen niet ingezette, maar wel betaalde docenten enigszins worden gecompenseerd. Hier wordt zoveel mogelijk naar gestreefd, echter de kwaliteitszorg van het primaire proces wordt hierbij altijd voorop gesteld. Ook de Kwaliteitsimpuls docenten krijgt binnen deze urenbestedingsmogelijkheden meer aandacht. Er is in 2010 door de Pabo weer een eenmalige schenking verkregen van de Stichting tot Steun aan het vrijeschoolonderwijs als bijdrage in specifieke uitvoeringskosten van de Pabo.

De Pabo heeft in 2010 te maken gekregen met een aantal langdurig zieke medewerkers en docenten. Voor de zieke docenten zijn in die periode gastdocenten ingezet waardoor er meer inhuur nodig was dan begroot. Voor de langdurig zieke medewerkers binnen het ondersteunend personeel is een oplossing intern gezocht door middel van herorganisatie van taken. Doordat de uitbetaling van loonschade door de ziekteverzuimverzekering groter was dan extra externe inhuur, zijn de totale personeelslasten uiteindelijk lager uitgevallen dan begroot.

Toekomstverwachtingen en begroting 2011

Nadat in het jaarverslag 2009 al melding was gemaakt van het plan om uit te kijken naar een pand elders voor de Pabo, zijn er dusdanige activiteiten geweest die een hoge inbreng vroegen maar uiteindelijk niet tot een reëel resultaat hebben geleid eind 2010. Hierdoor zijn de bestuurskosten

hoger uitgevallen dan begroot. In de begroting 2011 is nog een nasleep van deze activiteiten ingepland, maar deze kosten blijken inmiddels uiteindelijk lager uit te vallen.

In de begroting 2011 is wel rekening gehouden met de (relatief hoge) kosten van inhuur van een Interim College van Bestuur.

Er wordt uitgegaan van een lichte stijging van aantallen studenten en een intensivering van het beheer van nascholingsactiviteiten. Dit laatste is al in gang gezet in 2010.

Begroting 2011

Baten	EURO
Rijksbijdragen	3.213.944
College- en examengelden	423.257
Baten werk iov derden	144.250
Overige baten	<u>88.208</u>
Totaal baten	3.869.659
Lasten	
Personeelslasten	3.143.166
Afschrijvingen	130.710
Huisvestingslasten	304.500
Overige lasten	<u>527.000</u>
Totaal lasten	4.105.375
Saldo baten en lasten	- 235.717
Financiële baten en lasten	
Rentebaten	30.050
Rentelasten	<u>58.000</u>
	- 27.950
Resultaat	- 263.667

De begroting 2011 is opgesteld op basis van gegevens zoals zij bekend waren bij de hogeschool eind 2010. Op basis van de laatste kennis betreffende de toekenning rijksbijdrage 2011 wordt verwacht dat deze nog wel zal stijgen ten opzichte van het gestelde in de begroting.

Jaarlijks wordt een begroting gemaakt voor het komende kalenderjaar en op basis van kwartaal-rapportages wordt gemeten of de realiteit zich al dan niet volgens de begroting ontwikkelt. In het geval er sprake is van een discrepantie tussen begroting en realiteit kan, indien nodig, worden bijgestuurd of ingegrepen.

Jaarrekening 2010

**Stichting Hogeschool Helicon
Onderwijs Vanuit Antroposofie**

BALANS PER 31 DECEMBER 2010

(na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2010		31-12-2009	
	EUR	EUR	EUR	EUR
<i>VASTE ACTIVA</i>				
Materiële vaste activa (1)	1.604.096		1.716.046	
Financiële vaste activa (2)	32.146		32.022	
Totaal vaste activa		1.636.242		1.748.068
<i>VLOTTENDE ACTIVA</i>				
Vorderingen (3)	394.435		405.251	
Liquide middelen (4)	1.610.746		1.758.854	
Totaal vlottende activa		2.005.181		2.164.106
<i>TOTAAL ACTIVA</i>		<u>3.641.423</u>		<u>3.912.173</u>
PASSIVA				
<i>EIGEN VERMOGEN</i>				
Eigen vermogen (5)	1.390.586		1.572.677	
		1.390.586		1.572.677
<i>VOORZIENINGEN (6)</i>		43.578		56.212
<i>LANGLOPENDE SCHULDEN (7)</i>		1.123.581		1.211.860
<i>KORTLOPENDE SCHULDEN (8)</i>		1.083.678		1.071.424
TOTAAL PASSIVA		<u>3.641.423</u>		<u>3.912.173</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2010

	2010		Begroting 2010		2009
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
BATEN					
Rijksbijdragen (9)	3.461.572		3.337.653		3.548.008
College- en examengelden (10)	392.832		431.653		416.996
Baten werk in opdracht van derden (11)	104.458		135.741		145.672
Overige baten (12)	173.293		101.949		133.618
TOTAAL BATEN		<u>4.132.155</u>		<u>4.006.996</u>	<u>4.244.294</u>
LASTEN					
Personeelslasten (13)	3.112.498		3.147.959		3.198.603
Afschrijvingen (14)	127.590		137.800		123.143
Huisvestingslasten (15)	299.266		323.246		298.253
Overige lasten (16)	742.186		571.839		683.747
TOTAAL LASTEN		<u>4.281.540</u>		<u>4.180.844</u>	<u>4.303.746</u>
SALDO BATEN EN LASTEN		- 149.385		-173.848	- 59.452
FINANCIELE BATEN EN LASTEN					
Rentebaten	27.149		32.050		37.557
Rentelasten	59.855		55.000		64.275
		<u>-32.706</u>		<u>-22.950</u>	<u>-26.718</u>
RESULTAAT		<u>- 182.091</u>		<u>-196.798</u>	<u>- 86.170</u>

KASSTROOMOVERZICHT 2010

	31-12-2010		31-12-2009	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo van baten en lasten	- 149.385		- 59.452	
Aanpassingen voor:				
- afschrijvingen	52.084		123.143	
- mutaties voorzieningen	<u>-12.634</u>		<u>-14.297</u>	
		-109.935		49.394
Veranderingen in vlottende middelen:				
- vorderingen	10.816		-45.553	
- schulden	<u>12.254</u>		<u>57.100</u>	
		<u>23.070</u>		<u>11.547</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-86.865		60.941
Ontvangen interest	27.149		37.557	
Betaalde interest	<u>-59.855</u>		<u>-64.275</u>	
		<u>-32.706</u>		<u>-26.718</u>
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-119.571		34.223
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
- investeringen mat.vaste activa	-15.640		-181.904	
- desinvesteringen mat. vaste activa	75.506			
- overige investeringen fin. vaste activa	<u>-124</u>		<u>- 4.670</u>	
		<u>59.742</u>		<u>-177.234</u>
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		59.742		-177.234
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
- nieuw opgenomen leningen	124			
- aflossing langlopende schulden	<u>-88.403</u>		<u>-88.737</u>	
		<u>-88.279</u>		<u>-88.737</u>
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-88.279		-88.737
Mutatie liquide middelen				
		<u>-148.108</u>		<u>-231.748</u>
Beginstand liquide middelen per 1 januari	1.758.854		1.990.602	
Mutatie boekjaar	<u>-148.108</u>		<u>-231.748</u>	
Eindstand per 31 december	<u>1.610.746</u>		<u>1.758.854</u>	

TOELICHTING OP DE BALANS

Grondslagen

Algemeen

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Dit op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming. De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. De financiële instrumenten maken deel uit van de handelsportefeuille en worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde

en wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de winst- en verliesrekening. In de eerste periode van waardering worden toerekenbare transactiekosten als last in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Materiële vaste activa

De gebouwen en –terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste inventaris en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen en op materiële vaste activa in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Gebouwen : 4
- Verbouwing pand Den Haag : 10
- Inventaris en apparatuur : 20–25
- Vleugels : 3,33

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Financiële vaste activa

De grondslagen voor de waardering van overige financiële vaste activa is beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere actuele waarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen is beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, en de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het Bestuur. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht, dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen hetzij de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen, hetzij de contante waarde van die uitgaven.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de stichting de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de stichting zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Langlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Batenverantwoording

Baten worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben. Indien baten betrekking hebben op een specifiek doel worden de baten verantwoord naar rato van de verrichte werkzaamheden. Dit voorzover eveneens sprake is van een terugbetalingsverplichting.

De normatieve rijksbijdrage (lumpsum) wordt op basis van de jaarlijkse toekenning in de staat van baten en lasten verwerkt. Geormerkte rijksbijdragen worden als baten verantwoord voor zover besteding heeft plaatsgevonden die in overeenstemming zijn met de daaraan te stellen eisen. Het nog te besteden deel wordt verantwoord onder de kortlopende schulden.

Bij collegegelden geldt als uitgangspunt dat de reguliere onderwijsactiviteiten en daarmee de collegegelden gelijkmatig over het collegejaar zijn gespreid.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Bepaling reële waarde

Een aantal grondslagen en toelichtingen in de jaarrekening vereisen de bepaling van de reële waarde van zowel financiële als niet-financiële activa en verplichtingen. Voor waarderings- en informatieverschaffingsdoeleinden is de reële waarde op basis van de volgende methoden bepaald. Indien van toepassing wordt nadere informatie over de uitgangspunten voor de bepaling van de reële waarde vermeld bij het onderdeel van deze toelichting dat specifiek op het betreffende actief of de betreffende verplichting van toepassing is.

Vorderingen

De reële waarde van handels- en overige vorderingen wordt tegen de contante waarde van de toekomstige kasstromen geschat.

TOELICHTING OP DE AFZONDERLIJKE POSTEN VAN DE BALANS

VASTE ACTIVA

1 Materiële vaste activa										
		Aanschafprijs	Cum. Afschrijvingen	Boekwaarde	Investerings	Afschrijvingen	Aanschafprijs	Cum. Afschrijvingen	Boekwaarde	
		1-1-10	1-1-10	1-1-10	2010	2010	31-12-10	31-12-10	31-12-10	
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Gebouwen en terreinen:										
	Gebouwen	2.232.772	1.428.973	803.799	0	89.311	2.232.772	1.518.283	714.489	
	Aanbouw	22.876	8.566	14.310	0	0	22.876	8.567	14.309	
	Terreinen	680.670	0	680.670	0	0	680.670	0	680.670	
	Verbouw	52.567	876	51.691	0	5.257	52.567	6.133	46.435	
		2.988.886	1.438.415	1.550.471	0	94.568	2.988.886	1.532.983	1.455.903	
	Inventaris en Apparatuur*	565.263	399.688	165.575	15.640	33.022	505.398	357.204	148.193	
	Desinvestering				-75.506	-75.506			0	
	Totaal	3.554.149	1.838.103	1.716.046	-59.866	52.084	3.494.283	1.890.187	1.604.096	
<p>* Eind 2010 heeft er een inventarisatie van aanwezige apparatuur en inventaris plaatsgevonden. Hierbij bleek een belangrijk deel van de apparatuur en inventaris niet meer in gebruik en/of aanwezig. De aanschafwaarde van deze apparatuur was EUR 75.506, de boekwaarde van deze apparatuur was per ultimo 2010 EUR 0.</p>										
OZB en verzekerde waarde gebouwen en terreinen					Bedrag	Peildatum				
					EUR					
OZB- waarde gebouwen en terreinen					1.818.000	1-1-2010				
Verzekerde waarde gebouwen					3.551.000	1-1-2010				

2	Financiële vaste activa				31-12-2010	31-12-2009			
					EUR	EUR			
	Overige vorderingen:								
	Lening u/g personeel				0	0			
	Lening u/g Stichting Delos				<u>32.146</u>	<u>32.022</u>			
					32.146	32.022			
	<i>Lening u/g Stichting Delos</i>								
	Aan Stichting Delos te Den Haag zijn leningen verstrekt tegen een rentepercentage van maximaal 4%. Deze leningen zijn direct opeisbaar en hebben een directe relatie met de langlopende schuld "Lening o/g particulieren" vermeld bij Langlopende schulden.								
				Boekwaarde	Investerings	Afschrijvingen	Boekwaarde		
		Standplaats	1-1-10	2010	2010	31-12-10			
			EUR	EUR	EUR	EUR			
	Lening Stg. Delos	Den Haag	32.022	124	0	32.146			

VLOTTENDE ACTIVA

3. <i>Vorderingen</i>		31-12-2010		31-12-2009	
		EUR	EUR	EUR	EUR
Debiteuren			222.701		221.833
Ministerie van OCW			0		0
Collegegelden			0		0
Overige overheden			0		0
	Personeel	320		1.276	
	Overige	15.428		3.460	
Overige vorderingen			15.748		4.737
	Vooruitbetaalde kosten	19.786		42.084	
	Overige	136.200		136.598	
Overlopende activa			155.986		178.682
Balanswaarde			394.435		405.251
4. <i>Liquide middelen</i>			31-12-2010	31-12-2009	
			EUR	EUR	
Kasmiddelen			2.530	2.335	
Tegoeden op (Post)bankrekeningen			1.608.216	1.756.519	
			1.610.746	1.758.854	
Ten behoeve van Stichting Waarborgfonds HBO is een bankgarantie opgesteld van EUR 10.000.					

EIGEN VERMOGEN**5. EIGEN VERMOGEN**

		Saldo	Bestemming	Overige	Saldo
		31-12-09	exploitatiesaldo	mutaties	31-12-10
		EUR	EUR	EUR	EUR
Algemene reserve		1.489.649	- 182.902	421	1.307.168
Bestemmingsreserve:					
	Reserve vervanging personeel	10.642			10.642
	Reserve sociaal statuut	61.601			61.601
	Reserve vleugelfonds	723	811	- 421	1.113
Bestemmingsfonds Waarborgfonds HBO		10.062			10.062
		1.572.677	- 182.091	0	1.390.586

Bestemmingsreserve vervanging personeel

Door stijging van de gemiddelde leeftijd van het personeel zal de kans op ziekte (en dus ook kosten) toenemen.

Door de denominatief bepaalde onderwijsvorm zal deze reserve hoofdzakelijk betrekking hebben op het algemeen ondersteunend personeel en in beperkte mate op het onderwijsgevend personeel.

Bestemmingsreserve sociaal statuut

In het kader van CAO-bepalingen is deze bestemmingsreserve gevormd.

Bestemmingsreserve vleugelfonds

Dit fonds wordt opgebouwd uit ontvangen giften ter vervanging van vleugels.

Bestemmingsfonds Waarborgfonds

In het kader van de Omkering van de Kapitaaldienst Financiering is met de Stichting Waarborgfonds HBO een borgtochtovereenkomst gesloten, waarin is opgenomen dat de hogeschool gedurende de looptijd van de aangegane geldlening bij de Bank Nederlandse Gemeenten N.V. een bankgarantie afgeeft. Aangezien het reservering van gelden betreft, behoort het onder het Eigen Vermogen verantwoord te worden. In het kader van stelselwijziging is dit ultimo 2007 onder een bestemmingsfonds verantwoord.

VOORZIENINGEN

6. VOORZIENINGEN	Saldo	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo	Onderverdeling saldo	
	31-12-09	2010	2010	2010	31-12-10	< 1 jr.	>1jr.
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Afstudeerfonds	8.508	0	0	0	8.508		8.508
Personeelsbeloning	<u>47.704</u>	0	0	<u>-12.634</u>	<u>-35.070</u>	0	35.070
Totaal	56.212	0	0	-12.634	43.578		

Afstudeerfonds

Deze voorziening is getroffen om studenten aan de hogeschool in financiële zin tegemoet te komen vanaf het moment dat zij geen recht meer hebben op studiefinanciering in de vorm van een voorwaardelijke beurs (gemengde studiefinanciering).

Personeelsgratificatie

Deze voorziening is opgenomen ten behoeve van toekomstige gratificaties en jubileumuitkeringen aan het personeel van de hogeschool.

De contante waarde is bepaald op basis van een indexeringspercentage van 2,0% (CBS-index CAO-lonen gesubsidieerde sector) en een disconteringspercentage van 4,7% gebaseerd op het marktrendement van hoogwaardige ondernemingsobligaties (Financiële database Bloomberg).

LANGLOPENDE SCHULDEN

7. LANGLOPENDE SCHULDEN	Stand per	Nieuwe leningen	Aflossingen	Stand per	Loop-tijd	rente%
	31-12-2009	2010	2010	31-12-2010		
	EUR	EUR	EUR	EUR		%
Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	1.237.637	0	88.403	1.149.234	> 5 jr.	4,67-5,33
Ministerie van OCW	29.197	0	0	29.197		0
Overige:						
Lening o/g 8 particulieren	32.022	124	0	32.146	> 1 jr.	0-4
Lening o/g 2 particulieren te Den Haag eo	<u>1.407</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.407</u>	> 1 jr.	0
Totaal	1.300.262	124	88.403	1.211.984		
Af: Kortlopend deel lening BNG	<u>88.402</u>			<u>88.402</u>		
Saldo Langlopende schulden	1.211.860			1.123.581		

Bank Nederlandse Gemeenten N.V.

In verband met de omkering van de kapitaaldienstfinanciering ten aanzien van het onroerend goed aan de Socrateslaan 22a, is per 31 december 1993 een lening aangegaan ten bedrage van EUR 2.320.616 bij de Bank Nederlandse Gemeenten N.B. onder leningsnummer 40.0081.941.

De leningsvoorwaarden zijn als volgt:

- rente; Tot 1 januari 2004 was de jaarlijkse rente 6,95% vast, maandelijks te voldoen;
Per 31 december 2008 is de hypotheek gewijzigd. De rente is thans over de helft van het schuldrestant 5,33% per jaar tot 1/1/2014 en over de andere helft 4,67% rente tot 1/1/2014.
- looptijd; 30 jaar;
- aflossing; Vanaf 1 januari 2004 is de hypotheek gewijzigd in geheel lineaire aflossing.
- zekerheden; Verpanding van vorderingen die door het Ministerie van OCW worden verstrekt met betrekking tot het huisvestingsdeel van de financiering voor de afkoopsom voor de overdracht van het economisch claimrecht en de borgstelling door de Stichting Waarborgfonds HBO te Den Haag.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Deze schuld betreft de liquiditeitsbijdrage 1988 in verband met de gespreide inning van de collegegelden.

Overige leningen (o/g > 1 jaar)

Van in totaal 10 particulieren zijn leningen ontvangen, waarvoor bij 2 leningen rente in rekening wordt gebracht. De uitstaande bedragen zijn direct opeisbaar (zie ook de toelichting bij de financiële vaste activa, lening Stg. Delos).

KORTLOPENDE SCHULDEN

8.	KORTLOPENDE SCHULDEN	31-12-2010		31-12-2009	
		EUR	EUR	EUR	EUR
	Bank Nederlandse Gemeenten (lening kortlopend deel)		88.402		88.403
	Crediteuren		135.373		83.966
	OCW		0		0
	Loonheffing	109.048		122.022	
	Omzetbelasting	694		2.386	
	Premies sociale verzekeringen	32.452		28.909	
	Belastingen en premies sociale verzekeringen		142.194		153.317
	Schulden ter zake van pensioenen		39.791		40.914
	Overige kortlopende schulden		900		1.069
	Vooruit ontvangen collegegelden	288.970		282.816	
	OCW, saldi niet-geormerkte rijksvergoedingen	0		0	
	Vakantiegeld	94.523		91.371	
	Dec.arbeidsvoorw.middelen *	64.179		41.840	
	Overige overlopende passiva	229.346		287.728	
	Overlopende passiva		677.018		703.755
			1.083.678		1.071.424

* Op basis van de CAO voor hoger beroepsonderwijs is Hogeschool Helicon verplicht 1,15% van de jaarlijkse bruto loonsom in te zetten voor decentrale arbeidsvoorwaarden. Er ligt een bestedingsvoorstel hiervoor bij de MR.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Hogeschool Helicon maakt bij de uitvoering van haar activiteiten gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die Hogeschool Helicon blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Dit betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen zoals debiteuren, overige vorderingen, liquide middelen, leningen, crediteuren en overige schulden. Hogeschool Helicon heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico te beperken. Hogeschool Helicon handelt niet in aandelen, obligaties en derivaten.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van debiteuren zijn verspreid zonder dat daarbij sprake is van concentratie bij grote debiteuren. Het kredietrisico is daarmee beperkt. Voorts wordt verwezen naar de gegeven toelichting op de vlottende activa.

Renterisico

Hogeschool Helicon heeft geen leningen uitgegeven en loopt wat dat betreft geen risico's. Hogeschool Helicon heeft langlopende leningen uitstaan bij Stichting Delos zonder renterisico. Hogeschool Helicon houdt een groot deel van haar vermogen aan in liquide middelen, op bankrekeningen in rekening courant, zakelijke spaarrekeningen en kortlopende deposito's. De rentepercentages op deze banktegoeden zijn het afgelopen jaar gedaald. Uit het oogpunt van voorzichtigheid wordt in de begroting altijd uitgegaan van een beperkt bedrag aan rente-inkomsten.

Marktwaarde

De marktwaarde van de meest in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan. De financiële instrumenten (zowel financieel actief als financieel passief) worden gewaardeerd volgens de historische waarde.

Kasstroomrisico en liquiditeitsrisico

Kasstroomrisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument in omvang zullen fluctueren. Hogeschool Helicon wordt periodiek bevoorschot door het Ministerie van OCW. Het kasstroomrisico en liquiditeitsrisico worden beperkt door de spreiding van betalingen. Overigens is het merendeel van de banktegoeden direct opneembaar. Hogeschool Helicon heeft geen beleggingen in instrumenten waarbij sprake is van een variabele rente en is hierdoor niet blootgesteld aan een significant kasstroomrisico.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN EN ACTIVA

Met de stichting Delos te Den Haag is een huurovereenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten betreffende de lesruimten, waarvoor in 2010 EUR 21.012 verschuldigd is.

Met de Stichting Euritmie is een huurovereenkomst gesloten voor onbepaalde tijd betreffende het pand Riouwstraat 1 te Den Haag, waarvoor in 2010 EUR 60.000 verschuldigd is.

Ingevolge de gesloten standaardovereenkomst van borgtocht artikel 7, heeft Hogeschool Helicon zich verbonden niet zonder schriftelijke toestemming van de Stichting Waarborgfonds HBO, de aan de hogeschool toebehorende registergoederen te vervreemden of met enig recht te bezwaren. Voorts dient de hogeschool, indien zij haar verplichtingen uit de geborgde overeenkomsten niet kan nakomen, een recht van hypotheek aan de Stichting Waarborgfonds HBO te verstrekken tot zekerheid van het regresrecht van de Stichting Waarborgfonds HBO.

TOELICHTING OP DE AFZONDERLIJKE POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

9. Rijksbijdragen OCW en overige subsidies OCW					2010	Begroting 2010	2009
					EUR	EUR	EUR
	Rijksbijdragen				3.461.572	3.337.653	3.548.008
	Geormerkte OCW subsidies				0	0	0
	Overige subsidies OCW				0	0	0
					3.461.572	3.337.653	3.548.008

10. College- en examengelden					2010	Begroting 2010	2009
					EUR	EUR	EUR
	Collegegelden				418.559	442.294	434.930
		Af: restituties			-25.727	-10.641	-17.934
	Examengelden				0	0	0
					392.832	431.653	416.996

11. Baten werk in opdracht van derden					2010	Begroting 2010	2009
					EUR	EUR	EUR
	Contractonderwijs:						
		Baten nascholingsactiviteiten en -dienstverlening			66.405	70.000	73.666
		Baten opleiding zijinstroom			0	25.000	26.625
		Baten cursusactiviteiten			11.703	5.741	10.949
		Baten Masteropleiding University of Plymouth			26.350	35.000	34.432
	Contractonderzoek				0	0	0
	Overige				0	0	0
					104.458	135.741	145.672

12. Overige baten					2010	Begroting 2010	2009
					EUR	EUR	EUR
	Verhuur zalen				25.009	25.000	25.205
	Detachering personeel				53.783	16.000	40.597
	Schenkeningen*				34.484	500	20.868
	Sponsoring				0	0	0
	Overige				60.017	60.449	46.948
					173.293	101.949	133.618

* In 2010 werd door de Pabo een eenmalige bijdrage verkregen van een steunstichting.

13. Personele lasten		2010	Begroting 2010	2009
		EUR	EUR	EUR
	Brutolonen en salarissen	2.344.488	2.243.569	2.273.035
	Sociale lasten	236.907	302.882	227.372
	Pensioenpremies	<u>299.578</u>	<u>302.882</u>	<u>291.093</u>
	Lonen en salarissen	2.880.973	2.849.332	2.791.499
	Reservering Dec.arb.voorw.middelen	22.339	20.000	24.282
	Incidenteel personeel	209.218	125.000	187.849
	Overig*	<u>135.646</u>	<u>158.627</u>	<u>203.227</u>
	Overige personele lasten	367.203	303.627	415.358
	Af: uitkeringen	<u>- 135.678</u>	<u>-5.000</u>	<u>- 8.254</u>
		3.112.498	3.147.959	3.198.603
* In 2010 had de hogeschool een relatief hoog aantal langdurig zieke medewerkers. Dit leidde tot een verhoging van incidenteel personeel en ook een hogere uitkering dan begroot in het kader van de loonschadeverzekering.				

Aantal FTE's per 31-12	2010	Begroting 2010	2009
	fte's	fte's	fte's
OP (onderwijzend personeel)	19,6	21,0	19,4
AOP (algemeen ondersteunend personeel)	24,1	22,0	26,0
	43,7	43,0	45,4

14. Afschrijvingen op vaste activa		2010	Begroting 2010	2009
		EUR	EUR	EUR
	Immateriële vaste activa	0	0	0
	Materiële vaste activa:			
	Gebouwen	89.311	90.000	89.883
	Verbouwing Den Haag	5.257		
	Inventaris en apparatuur	<u>33.022</u>	<u>47.800</u>	<u>32.385</u>
		127.590	137.800	123.144
15. Huisvestingslasten		2010	Begroting 2010	2009
		EUR	EUR	EUR
	Huur	77.942	85.000	79.986
	Verzekering gebouw	6.857	7.420	7.064
	Onderhoudskosten*	39.952	61.500	46.978
	Energie (gas,elektra,water)	57.195	69.926	60.698
	Schoonmaakkosten	54.677	50.900	53.400
	Heffingen	13.168	14.000	14.008
	Overige	<u>49.475</u>	<u>34.500</u>	<u>36.119</u>
		299.266	323.246	298.253

* De kosten t.b.v. verbouw (keuken en verbouwing) zijn geactiveerd en niet als onderhoudskosten opgenomen. Dit was wel als kostenpost begroot.

16. Overige lasten	2010	Begroting 2010	2009
	EUR	EUR	EUR
Administratie, beheer en bestuur*	390.114	144.433	194.391
Reis- en verblijfkosten	50.245	42.472	47.604
Leermiddelen/onderwijskosten (incl. accred.)	52.368	92.318	120.674
Accountantskosten	67.417	35.721	58.993
PR-kosten	90.639	109.195	123.750
Overige beheerslasten	33.171	62.700	59.330
Kosten nascholingsactiviteiten en - dienstverlening	44.370	50.000	65.326
Kosten opleiding zijinstroom	3.903	5.000	5.387
Kosten Masteropleiding Engeland	5.337	30.000	8.291
Kosten Masteropleiding Euritmie	4.621	0	0
	742.186	571.839	683.747

* Administratie, beheer en bestuur: ten gevolge van niet geplande bestuursactiviteiten is er in 2010 veel externe advisering gevraagd.

HONORARIA VAN DE ACCOUNTANT

De volgende honoraria van de accountant zijn ten laste gebracht van de organisatie:		
	KPMG	KPMG
	Accountants N.V.	Accountants N.V.
	2010	2009
	EUR	EUR
Controle van de jaarrekening	51.032	46.492
Andere controleopdrachten	16.385	12.501
Andere niet-controleopdrachten	22.925	0
	90.342	58.993

OVERZICHT BEZOLDIGINGEN CVB/RVT

functie	naam	aanstelling		belastbaar loon		Voorziening tbv beloningen betaalbaar op termijn		Uitkeringen ivm beëindiging dienstverband		
				2010	2009	2010	2009	2010	2009	
				EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	
CvB	Dhr. C.H. Wissenburg	Gestopt per 31-12-2009		0	24.968	0	4.239	0	0	
CvB	Mw. M.A.F. Nobels	01/12-	31-12	1,0 fte	86.390	5.950	12.079	1.026	0	0
CvB	Dhr. F. de Leeuw	Gestopt per 31-12-2009		0	13.884	0	0	0	0	
CvB	Dhr. R.A.A. Lemmers	01/01-	31/12	0,35 fte	31.858	26.972	4.255	3.697	0	0
CvB	Dhr. S. Holvast*	01/10-	31/12		32.397	0	0	0	0	
					150.645	71.774	16.334	8.962	0	0
RvT	Dhr. J.W.A. Gouweleeuw	01/01-	31/12		4.500	3.900	0	0	0	0
RvT	Dhr. M.A. Becherer	01/01-	31/12		5.355	2.250	0	0	0	0
RvT	Dhr. H. Nijmens	01/10-	31/12		1.125	0	0	0	0	0
					10.980	6.150	0	0	0	0

* De heer Holvast is per 1 oktober 2010 door de Raad van Toezicht aangesteld als voorzitter College van Bestuur ad interim. Zijn inspanningen voor de hogeschool beslaan gemiddeld twee dagen per week. Honorering vindt plaats op declaratiebasis. Het hierboven vermelde bedrag is het totaal van de in het verslagjaar gedeclareerde bedragen.

OVERIGE GEGEVENS

RESULTAATBESTEMMING

Resultaat 2010

Het boekjaar 2010 is afgesloten met een nadelig nettoresultaat van EUR -182.958,--.
Voorgesteld wordt om deze als volgt te verdelen:

	EUR
ten laste van de Algemene reserve	-182.902
ten gunste van reserve Vleugelfonds	<u>811</u>
	<u>- 182.091</u>

ACCOUNTANTSVERKLARING

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2010 van Stichting Hogeschool Helicon te Zeist gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2010 en de staat van baten en lasten over 2010 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de entiteit is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is tenslotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijscontroleprotocol OCW/EL&I 2010. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede voor de naleving van de betreffende wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een

oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidcriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de entiteit gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Hogeschool Helicon per 31 december 2010 en van het resultaat over 2010 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2010 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijscontroleprotocol OCW/EL&I 2010.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:393 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Den Haag, 8 juni 2011

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

W.A. Touw RA

Colofon

Redactie

Iné van Zwieten, Hogeschool Helicon Zeist

Uitgave

College van Bestuur

Stichting Hogeschool Helicon

Juni 2011

HOGESCHOOL
Helicon

Socrateslaan 22 a

3707 GL Zeist

T 030 693 79 00

E secretariaat@hhelicon.nl

I www.hogeschoolhelicon.nl